

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР
НА МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА РИБАРСКА ГРУПА
МИРГ ПРИМОРСКО-ЦАРЕВО
2025-2029

I. Описание на рибарската територия (*рибарска територия и население, обхванати от стратегията и партньорството*):

1.1 Данни за общини и населени места от рибарската територия (*списък на общините, списък на населените места, демографски, социални и екологични показатели*).

Описание на рибарската територия:

МИРГ Приморско-Царево обхваща територията на целите общини Приморско и Царево и прилежащата им акватория. Населението обхванато от стратегията по данни на НСИ за 2023г. е 14 527 души (7 011 мъже и 7 516 жени).

Списък на общини и населени места от територията на МИРГ:

Община Царево включва град Царево, който е и общински център, град Ахтопол и 11 села: Бродилово, Българи, Варвара, Велика, Изгрев, Кондолово, Кости, Лозенец, Резово, Синеморец и Фазаново.

Община Приморско включва 2 града -Приморско и Китен и 4 села – Веселие, Писменово, Ясна Поляна и Ново Паничарево.

Демографски, социални и екологични показатели:

Комбинацията от море, плажове и планинските и горски терени, допълнени от климатичния комфорт и сравнително ниската средна гъстота на населението, подчертават многобройните предимства и възможности за развитие на местната икономика. От друга страна, **регионът е подложен на значителни рискове от природни бедствия**, като пожари и наводнения. Промените в климата и увеличаването на природни бедствия могат да повлияят негативно на секторите от синята икономика, вкл. на крайбрежния и морски туризъм, който е важен икономически сектор за региона.

Приблизително 72.0% от населението на общините Царево и Приморско живее в градовете. По-голямата част от населението на Приморско ($\approx 65\%$) живее в градските райони, което подсказва за **уязвимост от обезлюдяване на селата**. Подобна е ситуацията и в Царево, където градското население ($\approx 77\%$) е по-голямо. Шест от селата в община Царево са с риск от обезлюдяване - Българи, Велика, Изгрев, Кондолово.

И в двете общини има по-голямото присъствие на жени, което предполага активното им участие в местната икономика. На цялата територия се наблюдава **отрицателен естествен прираст**. Тази тенденция е важен индикатор за здравето на населението. Тенденцията на намаляваща раждаемост

и увеличаваща се смъртност показва, че двете **общини ще се сблъскват с демографски предизвикателства, вкл. стареене на населението и недостатъци в работната сила.**

Анализът на трудоспособно население сочи, че в Приморско има значителен процент (56.8%) в трудоспособна възраст, но също така значителен брой хора над трудоспособна възраст (29.6%). Царево също показва значителен процент (58.4%) от населението в трудоспособна възраст, но с все още високо ниво на хора над трудоспособна възраст (27.3%). Това потвърждава опасението за недостиг на работна сила в бъдеще, ако не се привлекат младежи в района. Необходимо е разработване на инициативи, които насърчават младежите да се ангажират с местни индустрии, особено в сферата на синята икономика, за да се преодолеят дългосрочни проблеми, свързани със стареенето на населението.

Етническа структура на населението на територията на МИРГ е с преобладаващото мнозинство от българско население, но статистика не включва данни за украинските жители, останали на територията. Програмите за интеграция на уязвими групи създават нови възможности за местната икономика, вкл. в секторите от синята икономика. Социалните услуги в територията на МИРГ Приморско-Царево са ключов фактор за социално-икономическото развитие на региона, особено предвид застаряващото население и нарастващите здравословни проблеми. Нуждата от разнообразни услуги ще нараства, поради демографските промени и специфичните социални потребности на местните.

Царево и Приморско разполагат с богата флора и фауна, включително множество защитени видове - районът притежава значителен потенциал за устойчиво развитие, но данните сочат за **недобро състояние на екосистемите в региона като цяло.** Нужно е да се предприемат навременни и подходящи действия за опазване и управление на естествените ресурси. **Територията предлага уникални природни и културни ресурси, които могат да бъдат използвани за развитие на устойчив туризъм, който да минимизира негативното въздействие върху околната среда.** Влиянието на климатичните промени и тяхното отражение върху местните екосистеми и икономически дейности (например риболов, земеделие и туризъм) са важен аспект, който показва дългосрочния потенциал на региона. За успешната защита и управление на екологичните ресурси е необходимо и активно участие на местното население. Чувствителността и нагласите на общността към екологичните проблеми и устойчивото развитие могат да създадат положителна синергия.

1.2 Карта и граници на рибарската територия. Обосновка за формирането на МИРГ на конкретната територия с необходимите доказателства

Общините Приморско и Царево са разположени в югоизточната част на България, на Черноморското крайбрежие. Те са известни със своите красиви плажове, живописни природни забележителности и разнообразие от морски и сухопътни екосистеми. Стратегически важна характеристика на региона е, че е източна морска граница с Черно море, а на юг община Царево е държавна граница с Турция. На север и северозапад граничи с община Созопол, а на югозапад с община Малко Търново.

Икономиките на общините Приморско и Царево се развиват под въздействието на редица фактори като добро георграфско положение, благоприятни морфографски характеристики и приморски климат, допринасящи за привлекателността на района, но поради демографските тенденции се предвижда недостиг на работна сила в бъдеще.

Профилът и на двете общини се отличава с уникални невероятно красива и разнообразна природа, съчетание на плажове и планински райони, богата на културни и исторически забележителности, което е предпоставка за развитие на различни видове туризъм – крайбрежен туризъм, еко, риболовен, културно- исторически, селски и др. Освен това, регионът е изправен пред сериозни предизвикателства, свързани с природни бедствия, като пожари и наводнения. Тези явления оказват значителен натиск върху стратегическите икономически сектори – селското стопанство, туризма и рибарството – и изискват иновативни подходи за защита на инфраструктурата и насърчаване на икономическата устойчивост.

Основен мотив за развитие на МИРГ Приморско-Царево е да се обединят усилията на представители на различни сектори на публичния, гражданския сектор и на местната икономика за създаване на благоприятни условия за развитие на сектор Рибарство и аквакултури и за привличане на инвестиции на територията, което ще доведе до развитието му и интегрирането в другите социално икономически сектори, което от своя страна ще доведе до увеличаване на доходите и подобряване на качеството на живот в избраната територия.

Другото нещо което обедини двете общини е сходството в територия, нейните непрекъснати граници и по-големите възможности за развитие, които дават тези общи признаци за развитие. Създаденото публично-частно партньорство, ще спомогне за по-лесното идентифициране на основни потребности за развитие на рибарския район и намиране на възможности за решение на проблемите през настоящия програмен период 2021 -2027 година като:

- МИРГ идентифицира основните силни страни на територията и изготви стратегия за устойчиво развитие, която максимизира потенциалните ползи;

- МИРГ е основана на публично-частно партньорство между публичния сектор, бизнеса, неправителствените организации и гражданите. Активният диалог между трите сектора при определяне на целите и дейностите по стратегията е предпоставка успешното ѝ прилагане;
- Чрез дейността си МИРГ цели да изгради местен капацитет за подготовка на проекти по ПМДРА, насочени към възстановяване и устойчивост на сектор „Рибарство“ като част от Синята икономика, зелен и цифров преход, засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост;
- МИРГ поощрява намирането на нови форми за използване на местните ресурси, за развитие на продукти с добавена стойност и за въвеждане на иновации в икономическите дейности с цел преодоляване на проблемите на слабо развитите райони на територията на МИРГ и на рибарския сектор в частност.
- Дейностите, реализирани по стратегията, ще доведат до устойчивото развитие на територията и ще спомогнат за разрешаването на конкретни проблеми в икономическата, екологичната и социална сфера.

1.3 Описание на наличните традиции в рибарството и доказателства за традиционния поминък, свързан с рибарството през последните 20 години *(Подробно се описват традиционните дейности и заетостта на населението на територията в областта на рибарството. Предоставят се официални икономически и исторически факти и данни.)*

Риболовът е поминък, характерен за хората, заселили се на територията на Приморско и Царево-традиционно по талианите край Ахтопол, Царево, Китен, талиани Варвара, Кендинар, Ветрохи, Флора, Копър, Палюря, Кондрос, Чехру в района на Маслен нос. Районът е бил обект на множество подводни археологически проучвания, доказващи наличието на рибарски и търговски пристанища в региона.

На територията на МИРГ Царево-Приморско са открити свидетелства за следните антични пристанища¹:

- Нос Св. Димитър (Херсонесос): Пристанището при устието на р. Ропотамо е използвано от праисторически времена до Средновековието.
- Нос Кендинар: Известен е един оловен щок, но няма доказателства за пристанищен басейн.
- Ватрохи: Намерени са един каменен и три оловни щока, използвани при буря.
- Маслен нос: В з. Еля са открити много котви и щокове; също е естествено пристанище.
- Мириос: Малък залив с един оловен щок, без данни за пристанищна инфраструктура.
- Приморско: Открити са 43 оловни щока; предполага се, че акваторията е естествено пристанище без изградена инфраструктура.
- Нос Урдовиза: Открити са 14 каменни щока (8 цели, 4 счупени) и три оловни; също е естествено пристанище.
- Арапя: Открит е един оловен щок и много керамични фрагменти, най-стари от V в. пр. Хр.

¹ БАН Институт по океанология- автореферат П. Пеев Палеогеография на пристанищните акватории в древната морска история и култура по западното Черно море

- Ахтопол: Заливът съдържа каменни и оловни щокове, антична и средновековна керамика, множество железни котви; признава се за естествено пристанище.
- Потамос(съвремененно Бутамята): Намерени са котви и керамика, но няма данни за селище или официално пристанище; предполага се, че е предлагал защита при буря.
- Резово: Известен е един оловен щок, единствената находка, свързана с корабоплаването.

Тези данни подчертават важността на тези местности за рибарството и мореплаването през Античността.

До 1930-1935 г. се извършвал и улов на делфини в открито море. Той бил практикуван от „лазове“-азиатски рибари от Трапезунд и Синоп, които през пролетта пристигали от Турция с мощни, бързоходни и безшумни лодки и се настанявали на палатки по брега между Маслен нос и Ропотамо. Музей с постоянна подводна археологическа изложба „Тайни от морското дъно“ гр. Китен е отворена през 2021, където са изложени различни артефакти, открити при подводни разкопки. Той предоставя ценна информация за морската история на региона и значението на пристанищата за търговията в Античността в района на Приморско и околните местности. Следващи археологически и подводни проучвания и прилагане на нови технологии вероятно ще допълнят информацията за средновековни пристанища край устието на р. Ропотамо, Урдовиза и Ахтопол.

Пристанище Приморско е построено през 1939 г. с цел износ на въглища и дърва за Турция и Гърция. Пристанище Царево е завършено през 1937г. В момента Общинско предприятие „Пристанище“-Царево оперира дейността му.

Днес на територията на МИРГ има 6 регистрирани пристанища, 2 от които рибарски и 1 яхтено:

1. Пристанище за обществен транспорт „Царево” - притежава огромен потенциал, поради стратегическото си местоположение като най-южната marina в България, с възможност за извършване на гранични формалности за кораби, влизащи и излизащи от българските териториални води. Това е значително предимство за морския трафик. Недостатъкът е липсата на възможност за зареждане с гориво, което ограничава оперативните му възможности и може да възпрепятства развитието му.
2. Пристанище за обществен транспорт „Царево”, Обособена зона, която по своето предназначение отговаря на характеристиките на пристанище по чл. 108 от ЗМПВВПРБ
3. Пристанище за обществен транспорт „Ахтопол”
4. Рибарско пристанище „Мичурин”
5. Рибарско пристанище „Приморско”
6. Яхтено пристанище „Китен”- предпочитано място за разходки както от местните жители, така и от туристи. Развита е морския крайбрежен транспорт от частни лодки.

Края на 2021 община Приморско съгласува Идеен проект за разширение на рибарско пристанище Приморско. Това е иницирано именно заради констатирани проблеми за дребномащабния риболов на територията като липса на място за приставане, малък капацитет на съществуващото пристанище, нерегламентирани места за разтоварване на уловите, и липса на хигиенни условия.

Таблица 1 Обобщение на данните за риболова в общините Приморско и Царево (2007-2010 г.) според справка на ИАРА

Година	Регистрирани риболовни плавателни съдове - Приморско	Регистрирани риболовни плавателни съдове – Царево	Издадени разрешителни за стопански риболов – Приморско	Издадени разрешителни за стопански риболов – Царево
2007	180	217	261	279
2008	184	217	265	287
2009	167	196	280	301
2010	175	206	297	319

Обобщение на мидени ферми в общините Приморско и Царево (2000-2014 г.): Няколко мидени ферми са били активни между 2000 и 2014 г. съгласно справка на ИАРА-Бургас. Всички са били закрити до 2020 г.

Име на мидена ферма	Община	Дата на регистрация	Дата на закриване
Мидена ферма Атлантик М-1	Приморско	16.12.2004	08.08.2005
Мидена ферма Атлантик М-2	Приморско	16.12.2004	08.08.2005
Мидена ферма Атлантик М-3	Приморско	16.12.2004	08.08.2005
Мидена ферма Атлантик М-4	Приморско	16.12.2004	08.08.2005
Мидена ферма Атлантик М-1	Приморско	22.03.2005	05.02.2020
Мидена ферма Шато М-2	Приморско	22.03.2005	05.02.2020
Мидена ферма Шато М-3	Приморско	22.03.2005	05.02.2020
Мидена ферма Шато М-4	Приморско	22.03.2005	05.02.2020
Мидена ферма Морски дарове	Приморско	14.02.2007	25.07.2019
Мидена ферма Ветрохи	Приморско	01.04.2009	23.02.2016
Мидена ферма Сии Сънрайз	Приморско	11.05.2009	30.04.2014
Мидена ферма Арапя	Царево	27.10.2009	01.02.2018
Мидена ферма Света Агалина	Приморско	16.01.2009	07.12.2020

Мидена ферма Мириус	Приморско	11.11.2009	05.02.2020
---------------------	-----------	------------	------------

За периода 2000-2010 г. са регистрирани 12 даляна в община Приморско и 16 в община Царево съгласно регистрите на ИАРА.

Според регистър на ИАРА регистрираните РК към юли 2024 са общо 306 кораба, от които 304 са под 12 метра.

Съгласно публичните регистри на ИАРА и БАБХ на територията на МИРГ Царево-Приморско има регистрирано едно активно рибовъдно стопанство в землището на с. Лозенец за шаранови риби - "РС Хаджи Яни".

1.4 Описание на наличните дейности в сектори от устойчивата синя икономикаⁱ на територията на МИРГ *(Подробно се описват дейностите, секторите, в които попадат и локацията им на ниво общини)*

В сферата на синята икономика за общините Приморско и Царево могат да се предложат следните дейности с цел устойчиво развитие и интеграция на рибарството, аквакултурите и крайбрежния морски туризъм:

Аквакултури: Сектори от аквакултурите, свързани с производството и преработката на морски дарове, се разглеждат като важна част от местната икономика, допринасяща за разширяване на работната сила и генериране на доходи. На територията на МИРГ е регистрирано едно активно рибовъдно стопанство, разположено в землището на с. Лозенец, което отглежда шаранови риби - "РС Хаджи Яни". Между 2000 и 2014 г. в района е имало активни мидени ферми, но всички те са били закрити до 2020г. Тези данни показват опит в аквакултурите в региона.

Рибарство: Според регистър на ИАРА регистрираните РК към юли 2024 са общо 306 кораба, от които 304 са под 12 метра. Другите 2 са с дължина 13 и 14 метра с основен риболовен уред пелагични тралове. В останалите случаи се използва основно "GNS - Хрилни мрежи (закотвени)". Бруто тонажът на корабите е различен, варира от 0.46 до 19.13 тона. Средният бруто тонаж: 1.64 тона като повечето от корабите са с бруто тонаж под 5 тона (295бр.), само 11 кораба са над 5 тона. 7 от регистрираните кораби са построени в чужбина – САЩ, Русия, Норвегия и Турция като 82 от РК са построени на територията на МИРГ Приморско-Царево. Има значително разнообразие в годините на построяване - много кораби са от 80-те и 90-те години на миналия век, а има и доста, построени през последните 10-15 години. Най-старият е от 1970, а най-новия от 2024г. като средната възраст на корабите е 24 години. Повечето кораби (около 84%) са от фибростъкло/пластмаса, което е лека, издръжлива и сравнително евтина опция, 41 са от дърво и само 5 са от метал и на над 25 години.

Това потвърждава наличието на активно рибарство в района. Регионът има дълга традиция в сектора, като съществуват сведения за риболовни практики от древността, което подчертава културната му и икономическата значимост.

Пристанищна дейност: На територията на МИРГ има 6 регистрирани пристанища, 2 от които рибарски и 1 яхтено.

В община Царево: Пристанище за обществен транспорт „Царево”, Пристанище за обществен транспорт „Ахтопол”, Рибарско пристанище „Мичурин”.

В община Приморско: Рибарско пристанище „Приморско” и Яхтено пристанище „Китен”

Туризм (крайбрежен, морски туризм): Общините Приморско и Царево разполагат с красиви плажове, природни резервати и уникални морски и сухопътни екосистеми, които привлекат множество туристи. Плажовете, като „Северен“ и „Южен“ в Приморско, са популярни дестинации за отпуските през лятото. Има значително количество места за настаняване, които показват, че районът е активен туристически хъб. Броят на местата за настаняване в община Приморско е нараснал от 608 през 2012 г. до 1036 през 2022 г., което е знак за ръст в интереса и инвестициите в туристическа инфраструктура. Според данни на Националния статистически институт (НСИ), община Царево е известна с високия брой реализирани нощувки, като статистиката показва, че няма намаление на интереса. Приморско показват стабилни стойности с леки колебания през различните месеци на летния сезон. Съществуването на фестивали, свързани с морската култура, каквито са „Джурджуна“ в Царево и различни мероприятия за дегустация на морски ястия, показват активния крайбрежен туризъм и ангажираността на местната общност в туристическите активности.

Дейности за опазване на морските екосистеми (с постоянен характер): Общините Приморско и Царево имат утвърдени планове за управление на отпадъците, които включват стратегии за намаляване на отпадъците, рециклиране и правилно третиране на неопасни и опасни отпадъци. Тези мерки са от основно значение за опазване на морската среда, като целят предотвратяване на замърсяване на водите и плажовете. В двете общини се работи по построяване и модернизация на ПСОВ, които са ключова инфраструктура за осигуряване на чистота на морските води и предотвратяване на замърсявания. Тези съоръжения спомагат за намаляване на органичните замърсители, които влизат в морските екосистеми. Местни рибари реализират инициативи за почистване на морето и редовно събират отпадъци по време на риболовните си дейности. Тази практика спомага за поддържане на чистота на водите и морското дъно, като същевременно повишава осведомеността на общността за важността на опазването на морските екосистеми. В района на река Ропотамо и околните природни резервати, например Резерват Ропотамо и Природен парк Странджа, се осъществяват ограничения за стопанска дейност, което допринася за опазването на транснационалните и местните екосистеми. Тези зони служат като важни хабитати за множество видове и подпомагат биоразнообразието.

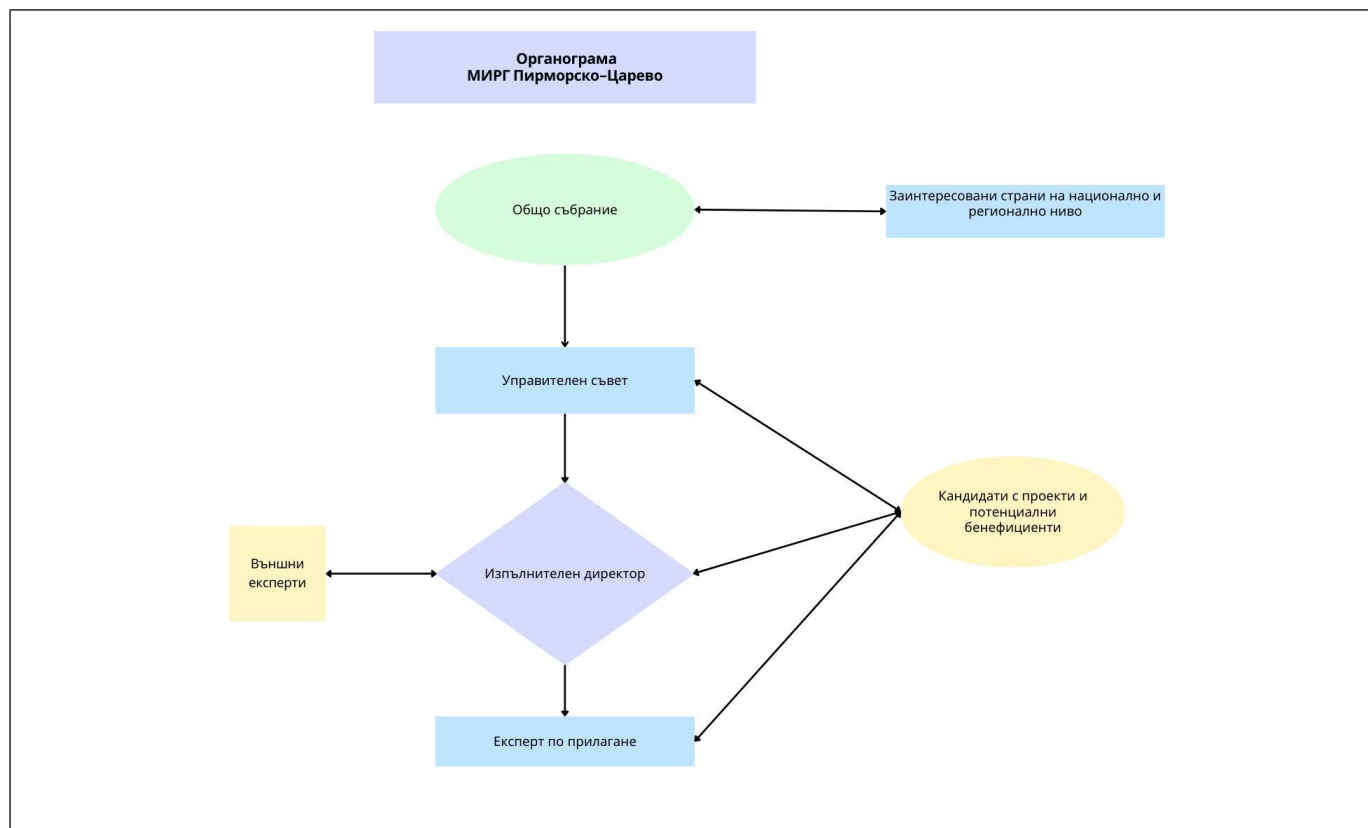
Морска биотехнология, изследвания и развитие (с постоянен характер): Местни организации активно работят по проекти, свързани с повишаване на осведомеността по екологични проблеми и опазване на природата. Чрез образователни и изследователски кампании и активни действия за опазване на морските екосистеми се укрепва сътрудничеството между местните власти и гражданския сектор. Университетска дейност и изследвания, свързани със сферата на морска биотехнология и аквакултури, се осъществяват от различни институции, включително научни

проекти и програми за обучение. Такъв подход помага на местните специалисти да внедрят нови техники, насочени към устойчиво управление на ресурсите. Разкриването на филиал на Тракийския университет - Стара Загора в община Царево през 2023г, чийто капацитетът на базата е 80 студенти, включва обучение по специалности като „Екология и опазване на околната среда“, „Рибовъдство и аквакултура“, „Аграрно инженерство“, „Зооинженерство“, които допринасят за развитие на технологиите и квалификацията на работещите на територията в дългосточен план.

Морски превоз: Развит е морския крайбрежен транспорт от частни лодки. За тези, които търсят вълнуващи преживявания, пристанището в Китен (община Приморско) предлага възможност за разходка с корабче до близките градове Царево, Лозенец и Приморско. Може да се твърди, че и в двете общини морския превоз от частни плавателни съдове с цел туризъм е развит.

Интегрирането на тези дейности в стратегията за местно развитие на общините Приморско и Царево може не само да спомогне за опазване на околната среда, но и да насърчи икономическия ръст, повишавайки социалната устойчивост и качеството на живот на местното население.

1.5 Организационна структура (схема) и механизъм на вземане на решения на МИРГ. Предприети действия за привличане на съответните партньори във връзка с подготовката на стратегията и ролята на тези партньори в изпълнението, мониторинга и оценката на стратегията. Описание на процеса на участие на местните общности в разработването на стратегията. Капацитет на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията за BOMP.

Механизъм на вземане на решения на МИРГ: Съгласно приложения Устав на МИРГ Върховен орган на сдружението е Общо събрание (ОС). Състои се от всички членове и взема ключовите решения – промени в устава, бюджет, избор на Управителен съвет, прекратяване на дейност и др. Уставът на МИРГ предвижда баланс между трите сектора – публичен, стопански и нестопански, като делът на представителите на всеки сектор не може да превишава 49%. Заседанията се провеждат съгласно правилата, описани в Устава. Управителен орган на сдружението е Управителен съвет (УС) - състои се от 7 (седем) члена. Той е избран от ОС за тригодишен мандат. Ръководи дейността на МИРГ между Общи събрания, изпълнява решенията на ОС, управлява бюджета, подготвя проекти, отговаря за представянето на МИРГ пред трети лица. Изпълнителен орган на сдружението е в лицето на Изпълнителния директор - назначава се от УС. Отговаря за изпълнението на решенията на УС, ръководи персонала, ръководи програмата, дейността и бюджета на МИРГ.

Механизъм на вземане на решения:

1. Решения могат да се предложат от ОС, УС, изпълнителен директор, членове или заинтересовани лица. Предложенията се обсъждат на съответния орган (ОС или УС).
2. Решенията се гласуват съгласно регламентирания в устава кворуми и мнозинства.
3. Приетите решения се изпълняват от УС, изпълнителния директор или други назначени лица.

Взаимоотношения: ОС е върховен орган, избиращ УС. <> УС е управителен орган, избиращ Председател на УС, Зам.Председател, секретар и Изпълнителния директор. <>Изпълнителният директор е изпълнителен орган, подчинен на УС. Уставът подробно описва процедурите за свикване, провеждане и вземане на решения. Правилата за провеждане на заседанията на органите на МИРГ Приморско-Царево, както са описани в устава, са следните:

Общо събрание (ОС)- Кворум: Заседанието е законно, ако присъстват повече от половината от всички членове или техните пълномощници. Ако няма кворум, събранието се отлага с един час по-късно на същото място и с един и същ дневен ред и може да се проведе законосъобразно, независимо от броя на присъстващите.

Управителен съвет (УС)-Кворум: Заседанието е редовно, ако присъстват повече от половината от членовете на УС.

И в двата случая: Решенията се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите, освен в случаите, определени в устава, където се изисква по-голямо мнозинство (например 2/3).Гласуването е явно, освен ако самите органи не решат друго. За заседанията се води протокол, който се подписва от председателстващия и секретаря.

Изпълнителният директор е част от екипа на МИРГ, като носи цялостна отговорност за дейността му. Той контролира служителите на МИРГ и се отчита на Председателя на УС. Той ръководи цялостната оперативна дейност на МИРГ, определя работните задачи на служителите на МИРГ, а при необходимост и с потенциалните бенефициенти към Стратегията на БОМР. Изпълнителния директор и служителите на МИРГ се назначават от УС на Сдружението на постоянен трудов договор за периода на прилагане и изпълнение на СВОМР. За работата си изготвят междинни доклади с информация за напредъка и следене на евентуални заплахи за изпълнение на СВОМР. Тези доклади се представят на Председателя на УС от Изпълнителния директор.

Предприети действия за привличане на съответните партньори във връзка с подготовката на стратегията и ролята на тези партньори в изпълнението, мониторинга и оценката на

стратегията; Описание на процеса на участие на местните общности в разработването на стратегията:

Подготовката на СВОМР бе планирана на три етапа, като първия включваше провеждане на проучване и анализ на потенциала за развитие и анализ на основните заинтересовани страни(ЗС), провеждане на информационно консултативни срещи със ЗС за обсъждане на цели, дейности и бюджет на СВОМР. В резултат се проведеха:

Дата	Място	Вид на мероприятиято	Брой участници	Постигнат резултат
29.10.2024	Приморско	Работна информационна среща	12	Представителство от публичния, стопански нестопански сектор на територията. Ефективен диалог и получена обратна връзка от местната общност.
29.10.2024	Ахтопол	Работна информационна среща	12	Представителство от публичния, стопански нестопански сектор на територията. Ефективен диалог и получена обратна връзка от местната общност.
12.11.2024	Царево	Работна информационна среща	23	Широка представителност на заинтересовани страни. Ефективен диалог и получена обратна връзка от местната общност. Установяване на партньорства и взаимни ангажименти за развитие на региона.
03.12.2024	Царево	Еднодневно обучение	11	Повишаване на знанията и уменията на участниците по ключови теми за местното развитие.
02.12.2024	Приморско	Еднодневно обучение	11	Усилване на мрежата от контакти между участниците и създаване на възможности за колаборация.

Онлайн анкета и множество лични срещи и обсъждания с местни лидери също се проведеха в периода 20.10-03.12, които дадоха допълнителна информация за състоянието на територията, нейните силни страни, проблеми и предизвикателства. Участващите местни лидери играят важна роля в процеса на разработване, мониторинг и изпълнение на стратегия за местно развитие. Те помагат в определянето на нуждите и приоритетите на общността, осигурявайки обратна връзка от местните жители. Лидерите формулират дългосрочни цели и визия за развитието на региона, което е основа за стратегията. Те организират и координират участието на различни заинтересовани страни, включително бизнес, неправителствени организации и местни граждани, за съставяне на плана. Лидерите ще следят изпълнението на стратегията в бъдеще, оценявайки напредъка и адаптиране на подходите при нужда. Те играят роля в комуникацията на целите и ползите от стратегията на местно ниво, повишавайки осведомеността и ангажираността на обществото. е могат да създават партньорства между различни организации, за да увеличат ефективността и обхвата на инициативите.

Партньорите играят ключова роля в икономическото и социалното управление, представлявайки интересите и проблемите на своите служители и членове. Те се занимават с различни аспекти, от работните условия до професионалното развитие и непрекъснатото обучение, включително

повишаване на капацитета, определяне на работни стандарти, внедряване на иновации, опазване на околната среда и др. В конкретния случай, включените партньори и заинтересовани страни в процеса на разработване на СВОМР доведоха до конструктивен диалог, който е в полза на всички заинтересовани страни, което доведе до колективни споразумения, партньорства и сътрудничество в различни сектори на територията на МИРГ. Те също така имат възможността да популяризират интересите на своите служители и членове, като ги ангажират в определени дейности по време на подготовката, изпълнението и мониторинга на стратегията.

През следващия етап бе представен окончателния вариант на СВОМР на членовете на МИРГ, които представляват следните групи заинтересовани страни: социални, културни, екологични, жени, младежи, бизнеси във и извън синята икономика, риболовен туризъм, любителски риболов, местна власт и рибарски сдружения (Приложение списък с членове на ОС).

Съгласно описанието по горе на начина на управление на МИРГ, ролята на членовете се изразява в участие в подготовката и одобрението на СВОМР, нейното изпълнение, чрез пряко участие в управлението на изпълнението и в етапите на мониторинг и оценка, също чрез разглеждане и приемане на доклади от мониторинг и външни оценки. Членовете на УС одобряват оценителните доклади на оценителите, приемат годишните планове и отчети на МИРГ, след което годишните доклади се представят за одобрение от ОС. Отделно представителите на ЗС имат ангажимент за подпомагане изпълнението на целите на Устава на МИРГ, като разпространяват информация за възможностите, които дава СВОМР, да дават обратна връзка към сектора, който представляват и работят в мрежа с останалите сектори от територията.

Капацитет на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията за ВОМР:

Членовете на МИРГ разполагат с ценен опит, реализирайки успешно над 50 проекта, включително прилагането на подхода ВОМР по ОПРСР за периода 2007 – 2013 г. чрез МИРГ „Приморско – Созопол – Царево”. Набраният знания и умения от предходните инициативи ще бъдат адаптирани и приложени в настоящия програмен период. Установените партньорства и взаимоотношения на членовете на МИРГ ще бъдат активно използвани и допълнително развити. Те ще служат като важен ресурс за подпомагане и обезпечаване на успешното реализиране на стратегията за ВОМР. МИРГ планира да използва наличните ресурси и идентифицираните възможности за развитие на пълния потенциал на рибарската територия и за справяне с предизвикателствата, идентифицирани от местната общност. Предвидените планове за мониторинг и оценка ще помогнат за проследяване на напредъка и оценка на ефективността на изпълнението на стратегията, позволявайки прилагане на коригиращи действия и идентифициране на рискове при изпълнение. Органите на управление на МИРГ носят отговорност за реализирането на стратегията и постигането на нейните цели като техният индивидуален опит в разработване на планове за развитие на територията, изпълнение, мониторинг и оценка на проекти и местни инициативи, са солидна основа за успешна реализация на СВОМР.

1.6 Екип по изпълнение на СВОМР, работно помещение и обезпечаване на работата на МИРГ.

Изпълнителния директор, изпълнявал длъжността пред програмен период 2007-2013 е привлечен специалист за изпълнение на настоящата стратегия за ВОМР на МИРГ Приморско-Царево. Той е разпознаваема личност с изграден авторитет в общността и е работил съвместно с държавни и

местни институции. Притежава управленски опит и умения за подготовка, управление и отчитане на проекти, както и за подготовка, управление и отчитане на стратегии за местно развитие. Прилагаме CV.

При одобрение на СВОМР и сключване на договор за финансиране на стратегията, ще бъде проведен конкурс за един служител на длъжност Експерт към МИРГ, който ще бъде нает на трудов договор. Експертът трябва да притежават: 1. Завършено висше образование, най-малко с образователно-квалификационна степен „Бакалавър“; 2. Общ професионален опит - минимум 1 година в прилагане на европейски проекти; 3. Опит в разработване, изпълнение, мониторинг, контрол и/или реализиране на най-малко един проект, финансиран със средства от ЕС. Привлеченият експерт ще допринесе със своя индивидуален опит за успешното управление на СВОМР.

МИРГ Приморско-Царево има осигурен самостоятелен офис и помещения, вкл. извън работните, с достъпна среда: Седалището и адреса на управление на МИРГ е гр. Приморско, ул. „Ропотамо“, № 50. За осигуряването на работата на екипа, МИРГ и Общински съвет – Приморско имат сключен Договор за наем офис, част от административна сграда, публична общинска собственост с местонахождение: гр. Приморско, ул. „Ропотамо“, № 50 с площ от 50 кв. м.; 3 бр. помещения - две работни и една стая за архив, за срока на изпълнение на Стратегията за ВОМР.

Офисът е обезпечен с оборудване и обзавеждане на 2 бр. работни места, компютри, софтуер, принтери, скенер, мултимедия и др., шкафове за документи, с необходимото обзавеждане и оборудване.

II. Анализи, свързани с прилагането на ВОМР на територията на МИРГ, SWOT анализ и изведени нужди, потенциал за развитие на рибарската територия. *(анализ на територията, анализ на състоянието на територията от гледна точка на силните и слабите страни, възможностите и заплахите и набелязване на потребностите/нужди, които трябва да бъдат посрещнати в съответната рибарска територия и които са от съществено значение за стратегията).*

2.1 Предизвикателства, научени уроци и предприети до настоящия момент мерки, които са актуални към момента на кандидатстване на територията на МИРГ

Основни предизвикателства пред развитието на територията на МИРГ Приморско-Царево са следните:

Икономически проблеми:

- **Сезонност на туризма:** Значителна зависимост от летния туристически сезон, което води до неравномерно разпределение на приходите и икономическа нестабилност. Необходимо е диверсифициране на икономиката и развитие на алтернативни форми на туризъм (екотуризм, културен туризъм, риболовен туризъм) за преодоляване на сезонността.

- Намаляване на рибните запаси: Прекомерният промишлен риболов в Черно море, замърсяването на околната среда и климатичните промени оказват негативно влияние върху рибните запаси, засягайки местните рибари. Необходимо е устойчиво управление на рибните ресурси и мерки за опазване на морската екосистема.
- Липса на диверсификация: Прекалената зависимост от традиционните риболовни методи и туризма води до липса на диверсификация, намалява конкурентоспособността и създава уязвимост към икономически и екологични кризи. Необходимо е насърчаване на малкия и средния бизнес, развитие на други икономически дейности и диверсификация на предлаганите продукти и услуги вкл. туристически.
- Ограничен достъп до финансиране: Трудно е осигуряването на финансиране, особено за малките предприятия. Необходимо е подобрене на достъпа до фондовете на ЕС и други програми за подкрепа на бизнеса.
- Недостатъчна инфраструктура: Неадекватната инфраструктура (пътна, енергийна, рибарски пристанища, лодкостоянки) е сериозно ограничение за икономическото развитие и достъпа до услуги. Необходимо е модернизация и инвестиции в инфраструктурата.
- Незаконно строителство: Застрашава екологичната устойчивост и може да навреди на туризма. Засилен контрол и прилагане на законовите разпоредби са необходими.

Социални проблеми:

- Демографски предизвикателства: Застаряващото население и миграцията водят до намаляване на работната сила и увеличаване на социалните разходи. Необходимо е привличане на млади хора, създаване на работни места и мерки за подкрепа на младото поколение.
- Липса на квалифицирана работна сила: Намаляване на работната сила в някои сектори, особено в рибарството, аквакултури и туризма. Необходимо е инвестиции в образованието и професионалната подготовка, за да се обучат и привлечат специалисти.

Екологични проблеми:

- Замърсяване на околната среда: Замърсяването на водите, почвите и въздуха, както и загубата на биоразнообразие застрашават екосистемите и туризма. Необходимо е прилагане на мерки за опазване на околната среда.
- Сезонност: Концентрацията на туристите основно в летния сезон претоварва инфраструктурата, оказва натиск върху екосистемата и води до неравномерно разпределение на приходите. Необходимо е удължаване на туристическия сезон и развитие на алтернативни форми на туризъм.
- Климатичните промени: Повишаването на интензитета на екстремни явления (наводнения, пожари) заплашва екосистемите, инфраструктурата и икономическата

дейност. Необходимо е адаптация към климатичните промени и прилагането на мерки за намаляване на риска.

Административни проблеми:

- Неефективна администрация: Бавна обработка на документи, липса на координация между различните институции и бюрократични процедури затрудняват развитието. Необходимо е подобряване на ефективността на администрацията и сътрудничеството между различните институции.

Друг аспект, който е важен при дългосрочно планиране на стратегия ВОМР е влиянието на външни фактори върху местното развитие. Икономиката е силно повлияна от националната икономическа обстановка, глобални фактори и колебания в туристическия поток. Политическата несигурност в страната, както и военните конфликти в Украйна неизменно имат ефект върху много аспекти от местната икономика. Войната води до икономически сътресения, които засягат търговията и производствените вериги, включително в рибарството и аквакултурите, туризма и пазара на труда. Значителното увеличение на разходите за енергия и суровини затруднява икономическата жизнеспособност на бизнеса. Променя се глобалното търсене и предлагане, което може да доведе до дългосрочни промени в пазара на труда и секторите, свързани с рибарството. Затова на национално ниво са въведени множество мерки за временно преустановяване на риболовната дейност и други компенсаторни програми за смекчаване на негативните ефекти от войната. Но на местно ниво се наблюдава, че те са трудно достъпни за местния малък бизнес.

Политическата нестабилност затруднява адаптирането и прилагането на политики на национално ниво, както и ефективни мерки за борба с климатичните промени и адаптация към тях. Много аспекти от дейността на бизнеса, администрацията, включително и прилагането на Програма за морско дело, рибарство и аквакултури и финансирането на стратегии за ВОМР, зависят от политически решения, а липсата на устойчивост и приемственост затруднява дългосрочното планиране. Това може да увеличи уязвимостта на местната икономика вкл. и да повлияе на екосистемите поради забавяне или отлагане на мерки, стратегически дейности и финансиране.

Научени уроци и предприети до настоящия момент мерки:

В контекста на предизвикателствата, пред които е изправена територията на МИРГ Приморско-Царево, е от изключителна важност да се фокусираме върху развитието на ефективно партньорство и ангажиране на ресурси. Основната цел е да се създаде устойчив модел на развитие, който да отговаря на нуждите на местната икономика, общество и околна среда. Едно от основните научени уроци е важността на сътрудничеството между различни заинтересовани страни, включително местната администрация, бизнес, общността, неправителствени организации и научни институции. Партньорството с МИРГ е ключово за реализацията на проекти, които целят икономическо разнообразие и устойчиво развитие. Чрез съвместни инициативи и обмен на добри практики, можем да постигнем по-добри резултати в областта на туризма, рибарството и екологичната устойчивост. Общините активно работят по ангажиране на ресурси от различни източници вкл. чрез разработване на СВОМР. Чрез тази стратегия предвиждаме подкрепа за малките и средните предприятия, както и за иновации в сектора на туризма и рибарството. Създаването на нови финансови инструменти и програми за подпомагане на местния бизнес ще подпомогне диверсификацията на икономическите дейности и ще намали зависимостта от сезонността на туристическия поток. Разработването на цялостна стратегия за развитие на инфраструктурата е приоритет и за двете общини. Инвестициите в пътна и енергийна инфраструктура, както и в рибарските пристанища и лодкостоянки, ще подобрят достъпа до услуги

и ще подкрепят икономическата активност. В допълнение, реализацията на програми за квалификация на работната сила е от основно значение за привличането на млади хора и специалисти, които да запълнят дефицита в ключови сектори. Затова и са усилията за привличане на научни институти и положителния резултат- откриване на филиал на Тракийски университет в гр. Царево, което е положителен резултат и ключов актив за територията. Нуждаем се от интегриран подход, който да изправи нашата общност пред новите реалности и да осигури дългосрочна устойчивост и благополучие - единствено чрез активно партньорство, ангажиране на ресурси и устойчиво управление можем да постигнем желаното икономическо и социално развитие на територията на МИРГ Приморско-Царево.

2.2 Анализ на заинтересованите страни на територията на МИРГ *(Описват се всички заинтересовани страни за развитие на територията на МИРГ. Посочва се каква част от тях ще бъдат представени в стратегията)*

Заинтересованите страни са подробно описани в списък в приложение. Те са групирани основно както следва:

- Местни рибари: (Високо влияние, висок интерес) Те са ключови за успеха на СВОМР. Тяхното участие е от съществено значение, за да се гарантират устойчивост и икономически ползи от стратегията. Трябва да се вземат под внимание техните нужди, желания и опасения в процеса на вземане на решения.
- Местните власти (Община Царево и Община Приморско): (Високо влияние, висок интерес) Те имат ключова роля в предоставянето на разрешителни, финансиране и инфраструктура, необходими за осъществяване на стратегията. Сътрудничеството с тях е важно за осигуряване на подкрепа и разрешаване на евентуални бюрократични пречки. Необходими са действия за установяване на партньорски отношения, обмяна на информация и ресурсно сътрудничество.
- ИАРА, ИАМА, БАБХ, РИОСВ, БДЧР, РЗИ: Тези институции играят значителна роля в регулирането и мониторинга на различни аспекти на местното развитие, свързани с рибарството, околната среда и общественото здраве. Добрата комуникация с тях е от съществено значение.
- Туристически сектор: (Средно влияние, висок интерес) Успехът на изпълнението на СВОМР може да привлече повече туристи, но е важно да се балансират интересите на рибарския сектор с опазването на екосистемата и туристическото преживяване. Комуникацията е важна за информирание и съгласуване на действията.
- Екологични организации/НПО и читалища: Те играят важна роля в повишаването на общественото съзнание и ангажираност. Въпреки че имат по-ниско влияние, тяхната работа е важна за изграждането на устойчиви общности.
- Местни жители: (Висок интерес, средно влияние, но може да се окаже важно) Макар и с ограничено влияние, местните жители трябва да се информират, за да се избегнат евентуални недоразумения и да се получи общо приемане на проекта. Тяхното участие в мониторинга на изпълнение на местни политики вкл. и на СВОМР е ключово за успеха.

- Образователни институции (Училища, колежи, университети): (Средно влияние, среден интерес) Образователните институции могат да играят важна роля в повишаване на осведомеността за устойчиво рибарство, както и в обучението на бъдещи специалисти. Сътрудничеството с тях може да осигури експертна подкрепа и да помогне за популяризиране на стратегията и сектор РиА сред младите хора.

Диаграма на силите на влияние:

	Висок интерес	Среден интерес	Нисък интерес
<i>Високо влияние</i>	Представители на дребномащабен риболов/стопански риболов/РК Местни власти- Общини (Ключови заинтересовани страни – необходимо е тясно сътрудничество) Местен бизнес		БАБХ РИОСВ БДЧР РЗИ
<i>Средно влияние</i>	Туристически сектор/Бизнес Местни жители (Мониторинг на изпълнението и информираност е необходим) ИАРА и ИАМА	Спортни клубове (например ветроходни, плуване и др.) Образователни институции (Важни заинтересовани страни – необходима е добра комуникация)	Браншови организации на местно и регионално ниво
<i>Ниско влияние</i>	Екологични организации/НПО	Читалища НПО в сферата на Културата Малцинствена общност	Местни читалища и пенсионерски клубове Местни училища

Диаграмата показва, че местните рибари и местните власти са ключовите заинтересовани страни. Образователните институции, туристическите оператори и екологичните организации са също важни и с тях е нужна редовна комуникация. Местните жители е добре да бъдат информирани и анагажирани в изпълнението и мониторинга на стратегии и планове за местно развитие като СВОМР.

В интервенциите за финансиране по стратегията на МИРГ Приморско-Царево са представени различни заинтересовани страни, които играят ключова роля в осъществяването на целите за развитие на рибарската територия:

Представители на Сектор Рибарство и аквакултури-чрез инвестициите в подобряване на условията на труд и безопасността, диверсификация на дейностите и увеличаване конкурентоспособността на дружествата от сектора.

Местни власти (Община Царево и Община Приморско): Те имат ключова роля в планирането и предоставянето на инфраструктура и необходими ресурси. Участието на администрацията в подготовката и реализацията на проектите е от съществено значение за успешното изпълнение на стратегията.

Неправителствени организации (НПО): Включени в процесите на социална интеграция и екологични инициативи, НПО играят важна роля в насърчаването на устойчиво развитие и опазване на околната среда. Техният опит и експертиза в социални проекти помагат за повишаване на обществената осведоменост и интеграция на уязвими групи.

Туристически сектор: С интерес в проекти, които комбинират рибарство и туризъм, те могат да предлагат нови опитности на туристите, свързани с морската култура и рибарските традиции. Чрез сътрудничество с рибарите могат да се развиват нови туристически продукти и услуги.

Интервенциите за финансиране включват ангажименти и ресурси от различни заинтересовани страни, целящи да подобрят условията на живот и икономическите перспективи на територията на МИРГ Приморско-Царево. Чрез активно участие на местните рибари, местните власти, НПО, туристически оператори, образователни институции и местните жители, стратегията цели устойчиво развитие и интеграция на рибарството с останалата част на синята икономика.

2.3 SWOT анализ и изведени потребности

SWOT анализ	Обосновка (резюме) на изведените елементи в SWOT анализа
Силни страни Богата риболовна традиция и история: Регионът се отличава с дълга история на риболова, която формира силна културна идентичност и потенциал за туризъм. Устойчив и доминиращ дребномащабен риболов: Доминирането на дребномащабния риболов е силна страна, тъй като той обикновено има по-малко негативно въздействие върху околната среда и рибните запаси. Богати природни ресурси: Черно море и Странджа предлагат богато биоразнообразие,	Участието на местната общност и активното взаимодействие между рибарската и туристическата икономика, заедно с ангажираността на всички заинтересовани страни в проекти за устойчиво развитие са ключови компоненти за подобряване на ситуацията в региона на Царево и Приморско. Силни страни: Богата риболовна традиция и история не само укрепва икономическата структура на региона, но и формира културната идентичност на общността. Поддържането на риболовни

въпреки текущите предизвикателства. Наличието на множество защитени зони, резервати и видове с природозащитно значение е огромна сила, която допринася за екологичната устойчивост на региона и привлича екотуризъм. Това е уникално предимство пред други туристически дестинации. • Развиващ се туристически сектор: Туризмът предоставя значителни икономически възможности, които могат да се интегрират с риболовния сектор. • Частична съществуваща инфраструктура: В района има съществуващи рибарски пристанища, макар и с нужда от подобрения. • Ангажираност на общността: Местната общност участва активно в процеса на развитие, което е от ключово значение за успеха на всяка стратегия за местно развитие. • Наличие на университет с професионално направление сектор Рибарство и аквакултури- важен ресурс и актив за региона за привличане на млади хора, развитие на иновации и подобряване на практиките в сектора. • Територията има значително културно-историческо наследство, включващо древни археологически находкища и архитектурни ценности, които свидетелстват за дълга историческа традиция и културно разнообразие. Културният сектор е не само съхранител на традиции, но и източник на икономическо развитие чрез туризъм, иновации и предприемачество. Културата е свързана с местната икономика и създава възможности за развитие на различни отрасли.	практики с дълга история помага за устойчивото развитие на местната икономика. Устойчив и доминиращ дребномащабен риболов намалява негативното влияние върху околната среда и поддържа биоразнообразието с по-малко изчерпан ресурс. Регионалното биоразнообразие и защитените зони подчертават потенциала на територията за устойчиво опазване на околната среда и развитие на алтернативен туризъм. Туризмът може да генерира значителни приходи и да създава нови работни места в региона, особено когато се интегрира с рибарството. Наличието на рибарски пристанища предоставя основа за развитие на рибарски и туристически услуги, макар че са необходими подобрения. Активно участие на местната общност в проекти помага да се идентифицират нуждите и предизвикателствата, които трябва да бъдат адресирани. Университетът може да увеличи потока от млади, квалифицирани специалисти в региона, което е ценно за иновации и развитие. Висококвалифицирани кадри са ключови за успеха на изследователски проекти, дигитализация и модернизация на бизнеса, тъй като иновациите зависят от експерти с дълбоки познания. Въвеждането на нови технологии и автоматизирани процеси ще продължи да променя пазара на труда. Това изисква инвестиции в обучения и преквалификация на работниците, както и сътрудничество с образователни институции. В контекста на развитие на ИИ се очаква развитие на нови професии, но и отпадане на някои, което изисква адаптация на всички нива и сектори.
Слаби страни	Слаби страни Прекалената зависимост от летния туристически сезон води до нестабилни

• Сезонност на туризма: Прекалената зависимост от летния туризъм създава икономическа нестабилност. • Неадекватна инфраструктура: Съществуващата инфраструктура, включително рибарските пристанища и лодкостоянки, се нуждае от сериозни подобрения. Проблем за региона е незаконното строителство. • Намаляване на рибните запаси: Прекомерният промишлен риболов в Черно море като цяло и екологичните проблеми са предизвикателство за устойчивостта на сектора, което се отразява на местната общност. • Ограничен достъп до финансиране: Трудно е осигуряването на финансиране, особено за малките риболовни предприятия. • Липса на диверсификация: Прекалената зависимост от традиционните риболовни методи води до намалена конкурентоспособност и липса на диверсификация в други сектори. • Демографски предизвикателства: Застаряващото население и миграцията извън територията създават предизвикателства за поддържането и развитието на активната рибарска общност. • Липса на организиран публичен воден транспорт. • Ограничено производство и преработка на аквакултури. • Замърсяване на морската среда. • Липса на подходяща инфраструктура и ресурси за осигуряване на безопасни условия на труд на рибарите и недостатъчното акцентиране върху здравето	приходи и икономически трудности през останалата част от годината. Липсата на модерни рибарски пристанища и подходящи условия на труд за рибарите ограничават развитието и растежа на сектора. Проблемът с намаляване на рибните запаси като цяло и замърсяване на морските и крайбрежни екосистеми влияе негативно на икономиката на региона. Затрудненията при осигуряване на капитал затрудняват местните риболовни предприятия в модернизацията им. Зависимостта от традиционни риболовни методи намалява конкурентоспособността на рибарите и увеличава уязвимостта към икономически и екологични кризи. Застаряващото население и миграцията извън територията изискват стратегически мерки за задържане на млади хора в региона. Текущата липса на подходяща инфраструктура и ресурси за осигуряване на безопасни условия на труд на рибарите е недостатък, който е нужно да се адресира. Подобряването на здравето, безопасността и условията на труд на рибарите не само ще допринесе за по-сигурна и подобрена работна среда, но и за укрепването на цялата местна икономика и един от най-важните сектори на морската индустрия, който е подложен на многобройни предизвикателства. Възможности Инвестиции в модерни и екологични риболовни методи повишават конкурентоспособността и устойчивостта на местната икономика. Възможността за предлагане на риболовни турове, екотуризъм и гастрономически преживявания допринася за увеличение на туристическия поток. Внедряването на нови технологии и подходи в риболова може да повиши рентабилността на сектора, както и създаване на интегрирани
--	--

и безопасността може да се разглеждат като уязвимост на сектора.	модели на бизнес, които комбинират риболов, аквакултури и туризъм.
Възможности • Развитие на устойчиви риболовни практики: Доминиращият дребномащабен риболов може да се развие като модел за устойчиво управление на рибните ресурси. Инвестициите в подобряване условията на труд, вкл. безопасност на борда, на рибарите за привличане на младежи и обновяване на сектора, екологично съобразени риболовни методи, намаляване на емисиите чрез обновяване на оборудване и двигатели, сертифициране на продуктите и промотиране на рибни продукти могат да създадат предпоставки за по-голям пазарен дял, по-високи цени и по-добра репутация на регионалния риболов. Това ще привлече туристи, търсещи автентично и екологично съобразено преживяване. • Развитие на алтернативни форми на туризъм. • Диверсификация на риболовните дейности: Разширяване на дейностите в и извън сектор рибарство и аквакултури, разработване на нови продукти, услуги или процеси с добавена стойност за увеличаване рентабилността и конкурентоспособността на субектите от сектора. • Подобряване на инфраструктурата: Модернизация на рибарските пристанища и лодкостоянки, създаване на по-добри съоръжения за съхранение, обработка и преработка на риба, осигуряване на удобства и безопасни условия на труд на рибарите. • Възможности за финансиране от ЕС: Използване на средства от ЕС за	Реконструиране и модернизиране на рибарските пристанища, лодкостоянки и свързаните сектори е възможност за развитие на по-конкурентоспособна местна икономика. Използването на средства от Европейския съюз може да улесни развитието на местните проекти и въвеждане на иновации. Извършване на инициативи за запазване и популяризиране на местните рибарски традиции и култура, което ще увеличи интереса на туристите за справяне със сезонността. Заплахи Екстремни метеорологични явления и промени в метеорологичните условия застрашават устойчивостта на риболовния сектор и местното население. Влошено биоразнообразие представлява сериозна заплаха за местната икономика. Негативното влияние на индустриализацията и замърсяването на околната среда оказва влияние върху екосистемите. По-големи, индустриализирани риболовни предприятия представляват голяма конкуренция за местните рибарски общности. Продължаващата миграция на млади хора и застаряването на населението активизират забележим дефицит на работна сила. Несигурността около правителствените политики влияе на устойчивото развитие на региона.

инфраструктурни проекти и инициативи за развитие на общността. • Сътрудничество с туристическия сектор: Съвместни маркетингови усилия, за да се популяризира риболовният сектор като част от атракциите на региона, както и междусекторно сътрудничество за устойчиви и интегрирани бизнес модели. • Популяризиране на местната култура: Съхраняване, популяризиране и развитие на местните материални и нематериални културни ценности и подчертаване на богатата риболовна традиция и култура на региона при туристическите предложения.	
Заплахи • Климатични промени: Повишен интензитет на екстремни явления като наводнения и пожари, както и променящите се метеорологични условия застрашават устойчивостта на риболова и крайбрежните общности. • Влошено биоразнообразие и рибни ресурси: Изчерпването на рибните запаси може да навреди сериозно на сектора. • Рискове, свързани с лоши условия на труд на рибарите, които могат да доведат до наранявания и заболявания, влияейки негативно на производителността и икономическото благосъстояние на общността, както и нежелани екологични последици от неустойчива практика. • Замърсяване на околната среда: Замърсяването от наземни дейности застрашава екосистемите.	

- **Конкуренция от по-големи, по-индустриализирани риболовни предприятия.**
- **Липса на квалифицирана работна сила:** Миграцията и застаряващото население водят до намаляване на работната сила.
- **Политическа нестабилност** на национално ниво по отношение на политики и финансиране.

Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализа в съответствие с разпоредбите на чл. 29 и чл. 30 от Регламент (ЕС) 2021/1060 и Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027.

Разработването на стратегия за местно развитие в общини Царево и Приморско трябва да включва взаимовръзките между рибарството и останалите икономически сектори на територията, акцентирайки на устойчивото развитие, икономическите ползи, опазване на околната среда и културното наследство. По този начин може да се създаде интегриран план, който да подобри качеството на живот на населението, устойчивото използване на ресурсите и привлекателността на региона за туристи и жители за справяне с демографския спад. TOWS матрицата предоставя ценен поглед върху взаимодействието между силните и слабите страни на региона, както и между външните възможности и заплахи. С цел да се извлекат ползи от наличните ресурси и да се сведат до минимум рисковете, се формулират специфични стратегии.

От гледна точка на SO стратегиите (макс-макс), развитието на устойчив туризъм е съществено. Чрез комбинирането на богатата риболовна история, култура и биоразнообразието на региона с инвестиции в развитие на рибарските пристанища и лодкостоянки като символ на територията, диверсификация на сектор рибарство и интегрирането му в останалите икономически сектори на територията вкл. крайбрежния и морски туризъм, може да се увеличи конкурентоспособността на местния бизнес и да

привлекат повече туристи. Освен това, предлагането на атракции и автентични преживявания, като риболовни и еко турове и кулинарни събития, ще укрепи местната икономика и ще увеличи приходите. Важно е и развитието на услуги, които да се възползват от уникалността на местната рибарска култура и екологичните активи.

WO стратегиите (мин-макс) предлагат преодоляване на съществуващите слабости чрез активна диверсификация на икономиката. Развитието на алтернативни отрасли, свързани с рибарството, например занаяти, нови продукти, услуги, иновации и нови технологии, ще снижи зависимостта от сезонния туризъм. Освен това, инвестициите в устойчиви риболовни практики и подобряване на инфраструктурата ще повишат качеството на живот в региона и ще допринесат за по-добрата реализация на местната продукция.

ST стратегиите (макс-мин) се фокусират върху използването на силните страни за минимизиране на заплахи, свързани с изменения на климата и замърсяването. Нужно е да се инвестира в мерки за адаптация, които да съчетаят устойчивото управление на ресурсите с локалните риболовни практики – това спомага за защита на екосистемите и запазването на местния риболовен сектор. Освен това, инициативи за популяризиране на устойчивото управление на ресурсите, както и контрол на незаконния риболов, ще допринесат за опазване на биологичното разнообразие.

Накрая, WT стратегиите (мин-мин) обхващат минимизиране на слабостите и заплахите чрез лобиране за правителствена подкрепа и активни мерки за справяне с климатичните рискове. Чрез налагане на политики, които да адресират проблеми с инфраструктура, икономическа диверсификация и адаптация към измененията на климата, регионът би могъл да увеличи своята устойчивост към външните предизвикателства. Това се постига чрез сътрудничество и развитие на ефективно партньорство между местните заинтересовани страни. Освен това инвестиции в подобрени условия на труд и здравеопазване водят до по-висока мотивация и производителност на рибарите. Тези мерки също така могат да повишат репутацията на сектора и да привлекат млади хора.

Чрез комбиниране на силните страни и възможности, както и справяне с слабостите и заплахите, местната общност може да постигне дългосрочен икономически прогрес и да подобри качеството на живот. На база анализа, основни нужди на местната рибарската общност са: 1. Икономическа диверсификация: Намаляване на зависимостта от сезонния туризъм и риболов, проучване на нови индустрии и нови източници на доходи. 2. Развитие на инфраструктурата: развитие и подобрене на инфраструктурата, свързана с рибарството; 3. Нужда от подобряване здравето, безопасността и условията на труд на рибарите; 4. Диверсификация на дейностите и увеличаване рентабилността и конкурентоспособността на местните предприятия; 5. Развитие на иновации и цифровизация; 6. Прилагане принципите на кръгова икономика, за да се намалят рисковете за околната среда и да се използва максимално потенциала на ресурсите; 7. Инвестиции на човешкия капитал за привличане на младежи, адаптиране към новата реалност и справяне с демографската криза 8. Развитие на нови пазари за увеличаване разпознаваемостта на местни продукти и услуги; 9. Необходимост от мерки за защита на културното и природно наследство, както и за популяризирането му, което изисква	
---	--

активна работа от страна на местни власти и организации. Идентифицирана е необходимост от икономическа диверсификация на местните МСП за намаляване на зависимостта от сезонния туризъм и риболова, за развитие на нови бизнеси и алтернативни източници на доходи. Сезонността в България и Черноморския регион като цяло е важен фактор, който определя динамиката на отрасловия оборот. Рибарството може да бъде свързано с туристическите дейности чрез развитие на алтернативни форми на туризъм, което да обогатява туристическия опит и създава допълнителни източници на доходи за рибарите и бранша. Устойчивото рибарство и местен бизнес е също важен фактор за привлекателността на района. Насърчаване на местни проекти, които предлагат устойчиви решения за опазване околната среда, декарбонизация, ефективно управление на ресурси, кръгова икономика и опазване на морските екосистеми е необходима стъпка.	
---	--

III. Цели на стратегията:

3.1 Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията

Цел: Устойчиво развитие на рибарската територия, като се стимулира синята икономика чрез интегрирано управление на ресурсите, социално включване и икономическа диверсификация.

Стратегията за местно развитие има за цел да постигне баланс между икономическия растеж на секторите от синята икономика, рибарство и туризъм и устойчивото опазване на природната и културна среда. Тя насърчава активно участие на общността и прилага цялостен подход с поглед към бъдещето на територията. В допълнение, стратегията е синхронизирана с национални и европейски инициативи от общ интерес, които определят приоритетите за намеса в динамични области на развитие, като например Син растеж.

Приоритети:

П1: Иновативен и устойчив бизнес в синята икономика: Да се подпомогнат иновативни бизнес модели и интегриране на рибарския сектор в останалите икономически сектори на местната икономика, насърчавайки диверсификацията и устойчивите практики за развитие.

П2 Социална интеграция и повишаване качеството на живот: Да се повиши благосъстоянието на местните общности, чрез инвестиции в дребна инфраструктура, свързана с рибарството и синята икономика, подобряване на социалната интеграция и условията на живот и работа на местната общност.

П3 Опазване на околната среда: Да се защитят местните екосистеми и биоразнообразието чрез устойчиво управление на ресурси и екологични инициативи.

П4 Партньорства и сътрудничество: Да се развият силни партньорства между местните общности, бизнеса, институциите и МИГ/МИРГ и други организации за постигане на общите цели.

3.2 Принос към Хоризонтални цели на ниво ЕС и подробна обосновка за постигането на целите им:

- Възстановяване и устойчивост;
- Зелен преход;
- Цифров преход;
- Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост;
- Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа;
- Декарбонизация;
- Инвестиции в синя икономика.

Ците и мерките на стратегията за устойчиво развитие на рибарската територия влияят на хоризонталните цели на ниво Европейския съюз (ЕС) по следните начини:

1. Възстановяване и устойчивост: Стратегията се фокусира върху устойчивото управление на ресурсите в рибарството и аквакултурите, като се стреми да възстанови и запази екосистемите. Инвестициите в нови технологии и иновации помагат за устойчивия икономически растеж, допринасяйки за опазване на ресурсите за бъдещите поколения.

2. Зелен преход: Дейностите, свързани с декарбонизацията и опазването на околната среда, са от основно значение. Стратегията предвижда внедряване на устойчиви практики и технологии, които съответстват на целите на зелената трансформация, като намаляване на въглеродните емисии и опазване на морските биоразнообразия.

3. Цифров преход: Подкрепата на иновации и цифровизацията на рибарския сектор е ключова за повишаване на конкурентоспособността. Чрез изпълнението на проекти, свързани с нови технологии и оптимизация на работните процеси, стратегията насърчава адаптацията на местните предприемачи към цифровата трансформация.

4. Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост: Промоцията на иновации в бизнес моделите на синята икономика е основен приоритет. Чрез обучение на местните производители и подкрепа за разработване на нови продукти и услуги, стратегията подобрява конкурентоспособността на целия регион.

5. Оптимална добавена стойност и механизми за публична подкрепа: Чрез създаване на партньорства между бизнеса, местните общности и институции, стратегията осигурява

координирани усилия за привличане на публични средства и реализиране на инвестиции, които да максимизират добавената стойност за местната икономика. Инвестициите в инфраструктура и услуги, свързани с рибарството и синята икономика, повишават качеството на живот на местните общности, което впоследствие увеличават социалната стабилност и ангажираност на населението. Проектите, фокусирани върху социалната интеграция, могат да улеснят създаването на партньорства между местни организации, бизнеси и държавни институции. Това е от решаващо значение за привличането на публични средства и подкрепа.

6. Декарбонизация: Стратегията за финансиране на проекти за подобряване на условията на труд и безопасността на рибарите включва и мерки за декарбонизация, като инсталации за по-ефективно управление на ресурсите и покупки на ново оборудване с по-нисък екологичен отпечатък.

7. Инвестиции в синя икономика: Стратегията активно насърчава инвестиции в сектора на синята икономика, подкрепяйки местните предприятия и общности чрез проекти, съчетаващи икономическо развитие с опазване на околната среда.

Целите на стратегията за устойчиво развитие на рибарската територия и приоритетите ѝ са синхронизирани с основните хоризонтални цели на ниво ЕС. Този подход не само поддържа икономическия растеж и социалното благополучие, но и осигурява дългосрочна устойчивост на ресурсите и околната среда.

Тази таблица показва как всеки от приоритетите в стратегията е свързан с конкретни дейности и как те допринасят за постигането на хоризонталните политики на ниво ЕС.

Хоризонтална политика	Приоритет от стратегията	Интервенция/Мярка
Възстановяване и устойчивост	П1: Иновативен и устойчив бизнес в синята икономика П3: Опазване на околната среда	1: Развитие на синята икономика 3: Дейности в обществена полза
Зелен преход	П3: Опазване на околната среда П4: Партньорства и сътрудничество	1: Развитие на синята икономика 4: Дейности за синергия и сътрудничество
Цифров преход	П1: Иновативен и устойчив бизнес в синята икономика П2: Социална интеграция и повишаване качеството на живот	1: Развитие на синята икономика 2: Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд
Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост	П1: Иновативен и устойчив бизнес в синята икономика П2: Социална интеграция и повишаване качеството на живот	1: Развитие на синята икономика 3: Дейности в обществена полза

Оптимална добавена стойност и механизми за публична подкрепа	П2: Социална интеграция и повишаване качеството на живот П4: Партньорства и сътрудничество	3: Дейности в обществена полза 4: Дейности за синергия и сътрудничество
Декарбонизация	П1: Иновативен и устойчив бизнес в синята икономика	1: Развитие на синята икономика 2: Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд
Инвестиции в синя икономика	П1: Иновативен и устойчив бизнес в синята икономика П2: Социална интеграция и повишаване качеството на живот П3: Опазване на околната среда	1: Развитие на синята икономика 2: Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд 3: Дейности в обществена полза

IV. Списък на видовете дейности и на техния очакван принос към целите на стратегията, на подхода ВОМР съгласно ПМДРА и политиките на ЕС (*до 5 броя видове дейности; допустими кандидати, операции (дейности) и групи разходи, критерии за подбор, интензитет на помощта, индикатори, териториално разпределение в рамките на територията и въздействие на видовете дейности в дългосрочен план*)

Дейност: 1. Дейности за развитие на синята икономика

Цел: Стимулиране развитието на синята икономика на територията и диверсификацията на икономическите дейности в сектор Рибарство и аквакултури, с акцент върху устойчивото развитие и опазване на околната среда и за интегриране на сектора РиА в останалите икономически сектори на територията. Чрез подкрепа на иновации, цифровизация, подобряване на човешкия капитал и развитие на нови пазари, мярката цели да увеличи рентабилността и конкурентоспособността на местните предприятия, както и да насърчи социалната интеграция и участие на различни целеви групи в икономическия живот на региона. С нейното изпълнение ще се финансират операции, дейности, инвестиции на територията за развитие на нови или подобрени услуги, продукти или процеси, диверсификация в и извън сектор РиА, както и проекти за междусекторна синергия и икономика на споделянето.

Допустими кандидати: Микро, малки и средни предприятия, които са юридически лица или еднолични търговци (ЕТ), регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, извършващи дейност на територията на МИРГ в сферата на синята икономика. Клонове на юридически лица, не могат да участват в процедурата чрез подбор на проекти поради липсата на самостоятелна правосубектност.

Операции (дейности): Операциите следва да се осъществяват на територията на МИРГ и да са свързани с развитие на секторите от синята икономика и/или диверсификация на дейностите в и извън сектор Рибарство и аквакултури. Допустими дейности включват:

1. Инвестиции за диверсификация на дейностите в и извън сектор РиА за интегрирането му в останалите икономически сектори на територията:

- Подпомагане на нови бизнеси и инициативи, включително туристически дейности, търговия и услуги, които увеличават рентабилността и устойчивостта на промени на дружеството.
- Диверсификация на дейностите в синята икономика – в съответствие с принципите за опазване околната среда, кръгова икономика и икономика на споделянето.
- Инвестиции в култура на хранене, услуги за преживявания и риболовен или друг вид туризъм, допълващи и укрепващи идентичността на региона.

2. Проекти за развитие на нови или подобрени продукти, процеси или услуги включително:

- Проекти за структурни инвестиции:

-Инвестиции в енергийна ефективност и декарбонизация на бизнес дейности, продукти, процеси или услуги;

-Инвестиции, които увеличават рентабилността и устойчивостта на промени на дружеството.

- Проекти за развитие на веригата на стойността и въвеждане на ресурсно и енергийно-ефективни решения или методи на работа в съответствие принципите за опазване околната среда и/или кръгова икономика вкл.

-инвестиции в оборудване (вкл. на борда);

-развитие на нови решения за оползотворяване на синя биомаса (морски продукти, странични продукти и водорасли).

-нови методи за реализацията на продуктите от рибарство и аквакултури;

-инвестиции в маркировки за произход, сертификати и защита на търговски марки;

-развитие на нови пазари вкл. чрез маркетинг.

- Подкрепа за цифровизация на дейности, продукти или услуги с цел подобряване на ефективността.

3. Инвестиции в иновации на всяко ниво включително:

- Подкрепа за екологични иновации и технологии с ниско въздействие върху околната среда.

- Развитие и внедряване на иновации по веригата на доставки, маркетинг на продукти, на услуги или дейности.

4. Инициативи за пилотно въвеждане на устойчиви практики с цел оценка на техния ефект.

5. Развитие на човешкия капитал: Проекти, които подобряват условията на труд и развиват човешкия ресурс в сектор РиА –например чрез инвестиции в безопасни условия на труд и инвестиции на борда, обмен на опит, превенция на здравето, привличане, развитие и обучение на професионални рибари или други необходими кадри за сектора, обучения за придобиване на нови умения и повишаване на квалификацията на работната сила; Подкрепа за развитие на дигитални умения.

6. Развитие на нови пазари:

- Създаване на къси вериги на доставки и директни продажби, включително чрез цифровизация.

- Подкрепа за разработване и изпълнение на маркетинг кампании за достигане до нови пазари и подобряване видимостта сред потребителите.

7. Социална интеграция:

- Проекти, насочени към включване на жени, млади хора и маргинализирани групи в икономическия живот на местните общности.

Групи разходи: : 1) СМР 2) Оборудване, машини и софтуер 3) Външни експерти и услуги

Критерии за подбор:

№	Критерии за избор	Точкуване
1	Проектът е с кандидат до 35г. и/или жена.	20
2	Предвидени са дейности/инвестиции в екологични цели.	10
3	Проектът създава работни места - максимален брой 20	20
	- до 2 работни места включително	10
	- над 2 работни места.	20
4	Проектът запазва работни места	
	-до 5 работни места включително	10
	-над 5 работни места	20
5	Проектът е икономически жизнеспособен и кандидата има капацитет да го изпълни	10
6	Проектът включва въвеждане на иновация/нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи.	10
7	Предвидени инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори.	10
	Общо	100

Финансови параметри за проектите:

Максимален размер на БФП за един проект е 120 000.00 лева

Максималният размер на един проект не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро

Интензитет на помощта: 50%

Операции, свързани с дребномащабния крайбрежен риболов: 75%

Операции в подкрепа на устойчивите аквакултури, осъществявани от МСП:60 %

Операции, насочени към подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на борда на риболовните кораби, с изключение на операциите, подкрепяни по член 19 Регламент (ЕС) 2021/1139:75 %

Операции в подкрепа на иновативни продукти, процеси или оборудване в секторите на рибарството и аквакултурите и преработвателния сектор: 75 %

Операции, осъществявани от рибарски организации или други колективни бенефициери: 60 %

Индикатори:

Име	Целева стойност	мерна единица
-----	-----------------	---------------

Брой проекти за диверсификация	4 брой
CR06 Създадени работни места	7 брой
CR07 Запазени работни места	6 брой
Подкрепени жени/младежи	2 брой
Размер на инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори	11 000 евро
Размер на инвестиции в екологични цели	55 000 евро
Въведени иновации (брой нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи)	3 брой

Въздействие: Успешното изпълнение на мярката за развитие на синята икономика ще доведе до значителни ползи за региона, като подобри конкурентоспособността на сектора, увеличи устойчивостта на местната икономика и запази околната среда. Същевременно, интегрирането на рибарството и аквакултурите с останалите икономически сектори, заедно с насърчаването на социална ангажираност и активност сред местното население, ще спомогне за преодоляване на предизвикателствата и цялостно подобрене на икономическата и жизнена среда на територията.

Териториално разпределение в рамките на територията: Кандидатът/получателят на финансова помощ следва да осъществява дейностите по проекта на територията на МИРГ Приморско-Царево.

Дейност: 2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов

Целта на мярката за финансиране на инвестиции в подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов, подобряване на хигиената, опазване и възстановяване на морските екосистеми, смекчаване на изменението на климата и подобряване на енергийната ефективност на риболовните кораби, насърчаване декарбонизацията вкл. чрез покупката и инсталирането на материални активи, като например: инвестиции за подобро и /или ново оборудване или машини, направени на борда, работно облекло или други инвестиции в здраве и безопасност при работа, нематериални активи като компютърен софтуер, патентни права, лицензи, технически и консултантски такси.

Допустими кандидати:

- Микро, малки и средни предприятия, които са физически и юридически лица или еднолични търговци (ЕТ), регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, юридически лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел ЗЮЛНЦ, развиващи дейност в сектор “Рибарство и аквакултури”, които имат седалище на територията на МИРГ
- Притежават валидно разрешително за стопански риболов, съгласно Закона за рибарство и аквакултурите Приморско-Царево.

Клонове на юридически лица, не могат да участват в процедурата чрез подбор на проекти поради липсата на самостоятелна правосубектност.

Операции (дейности):

Дейности, допринасящи за подобряване на хигиената, безопасността, здравето и условията на труд на рибарите, както и за опазване и възстановяване на морските екосистеми, смекчаване на изменението на климата и подобряване на енергийната ефективност на риболовните кораби, намаляване на емисиите чрез обновяване на оборудване и двигатели за насърчаване декарбонизацията:

- инвестиции на борда на корабите;
- инвестиции в индивидуално оборудване.

Групи разходи:

- 1) Оборудване, машини и софтуер;
- 2) Външни експерти и услуги

Критерии за подбор:

№	Критерии за избор	Точкуване
1	Инвестицията води до намаляване на риска от наранявания и трудови злоупотреки	20
2	Предвидени са дейности/инвестиции в екологични цели/декарбонизация.	20
3	Активност на риболовния кораб: Под 20 % 5 точки От 20 % - 39,99 % 10 точки От 40 % - 100 % 15 точки Активност на риболовния кораб се изчислява спрямо следните максимални стойности за риболовни дни: 250 риболовни дни годишно за кораби над 12 метра 180 риболовни дни годишно за кораби под 12 метра	15
4	Възраст на риболовния кораб: До 5 години 5 точки От 5 до 10 години 10 точки Над 10 години 15 точки	15
5	Проектът запазва работни места	15
6	Качество и ефективност на проектното предложение	10
7	Устойчивост на резултатите	5
	Общо	100

Интензитет на помощта:

- За операции, свързани с дребномащабния крайбрежен риболов – до 100 % от допустимите разходи.
- За операции, за които в Регламент (ЕС) 2021/1139 е предвиден специфичен интензитет на публичната помощ, включително инвестиции за подмяна или модернизация на двигатели, се прилага съответният максимален интензитет на публичната помощ, определен в Регламент (ЕС) 2021/1139 и приложимото национално законодателство.

Максималният размер на допустимата БФП е 20 000.00 лева.

Индикатори:

Име	Целева стойност	мерна единица
CR07 Запазени работни места	10	брой
Брой на проектите за безопасност и здраве	20	брой
Размер на инвестиции в екологични цели	50 000	евро

Въздействие: Инвестициите в ново оборудване и безопасност ще доведат до намаляване на риска от наранявания и трудови злополуки, което ще подобри общото здраве на работещите в сектора. По-добрите условия на труд могат да направят сектора по-привлекателен за нови хора, което е критично необходимо предвид застаряващата работна сила. Подобренията в екологичните условия и усилията за декарбонизация ще спомогнат за устойчивото управление на морските ресурси. Съхраняването на работни места и подобряването на условията на труд ще помогнат за икономическата стабилност на местните общности, зависими от риболова.

Териториално разпределение в рамките на територията: Кандидатът/получателят на финансова помощ следва да осъществява дейностите по проекта на територията на МИРГ Приморско-Царево.

Дейност: 3. Дейности в обществена полза

Целта на мярката за финансиране на публичния и нестопански сектор в рибарската територия е да се насърчи устойчивото развитие на рибарството и аквакултурите, като се подобрят социалното и икономическото благосъстояние на местните общности и да се подпомогне синята икономика чрез инвестиции в дребна инфраструктура, свързана с рибарството, екологични инициативи, социална интеграция, опазване на културното наследство и развитие на мрежи и партньорства.

Допустими кандидати: Община Приморско, община Царево, Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, както и народни читалища, регистрирани по Закона за народните читалища.

Клонове на юридически лица, не могат да участват в процедурата чрез подбор на проекти поради липсата на самостоятелна правосубектност.

Операции (дейности):

1. Инвестиции в инфраструктура, свързана с рибарството и/или синята икономика, и подобряване на условията на труд на рибарите в синхрон с опазване на околната среда.

2. Екологични инициативи:

-Проекти свързани с устойчивото управление на водните ресурси вкл. научни изследвания на морската околна среда, рибарство и аквакултури.

- Инициативи за намаляване на количеството отпадъци в морската среда вкл. чрез кампании за почистване;

- Информационни кампании за повишаване на осведомеността относно важността на опазването на морското биоразнообразие, синята икономика и/или сектор РиА.

3. Социална интеграция и включване на уязвими групи, жени и младежи в местните икономически инициативи.

4. Развитие на местната идентичност и културно наследство:

- Проекти за опазване и популяризиране на местното културно наследство, свързано с рибарството (материално и нематериално).

- Организиране на културни събития и фестивали, които да насърчават местната идентичност.

5. Развитие на мрежи и партньорства:

- Подкрепа за дейности в мрежа между рибарски общности, НПО и местен бизнес за споделяне на опит и ресурси.

- Подкрепа за сътрудничество между различни заинтересовани страни и сектори.

Групи разходи: : 1) СМР 2) Оборудване, машини и софтуер 3) Външни експерти и услуги

Критерии за подбор:

№	Критерии за избор	Точкуване
1	Проектът е свързан с инвестиции за подобряване обществената рибарска инфраструктура на територията	30
2	Предвидени са дейности/инвестиции в екологични цели	10
3	Проектът създава работни места - максимален брой 20	
3.1	Проекта създава до 2 работни места	10
3.2	Проекта създава 3 до 5 работни места вкл.	15
3.3	Проектът създава над 6 работни места	20
4	Проектът запазва работни места	
4.1	Проектът запазва до 5 работни места вкл.	10
4.2	Проектът запазва над 5 работни места	15
5	Проектът включва дейности за междусекторно сътрудничество.	20
6	Проектното предложение е със социална насоченост	5
7	Качество и ефективност на проектното предложение	10

8	Устойчивост на резултатите	10
	Общо	120

Интензитет на помощта: За кандидати от публичния сектор: 90% ;

За кандидати от нестопанския сектор: 100%

Максимален размер на БФП 200 000 евро

Индикатори:

Име	Целева стойност	мерна единица
CR06 Създадени работни места	8	брой
CR07 Запазени работни места	7	брой
CR11 Субекти, повишаващи социалната устойчивост:	2	брой
Размер на инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори	90 000	евро
Размер на инвестиции в социални дейности	54 000	евро
Размер на инвестиции в екологични цели	30 000	евро

Въздействие: Подобряване на рибарската инфраструктура ще улесни достъпа на рибарите до подобри условия за работа и ще увеличи продуктивността, ще подкрепи създаване на нови работни места и запазване на съществуващите. Операциите имат положително дългосрочно въздействие върху социалното и икономическото благосъстояние на местната общност, устойчивото управление на ресурсите и запазването на културната идентичност. Развитието на тези аспекти ще допринесе за създаването на по-устойчива икономическа и социална среда в региона.

Териториално разпределение в рамките на територията: Кандидатът/получателят на финансова помощ следва да осъществява дейностите по проекта на територията на МИРГ.

Дейност: 4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ

Допустими кандидати: МИРГ Приморско-Царево

Операции (дейности): Дейности за подготовка и за сътрудничество с други МИРГ, МИГ, както и подобен тип структури, прилагащи подходи за териториално развитие от България, ЕС или трети страни, по теми, обвързани с устойчиво развитие на синята икономика, културно наследство на рибарската общност и социално включване.

1. Обмен на опит и добри практики вкл. за инициране създаването на кооперация/кооператив на рибари и женски клуб в рибарските общности:

- Организиране на съвместни семинари, уебинари и конференции, където представители на различни МИРГ и МИГ могат да споделят опит и успешни примери за работа.

- Създаване/внедряване/поддръжка на платформа (онлайн или физически пространства) за обмен на информация, технологии и ресурси.

2. Съвместни проекти и инициативи и крос-гранични партньорства:

- Сътрудничество с МИРГ и МИГ от други държави членки на ЕС или трети страни с цел постигане целите на СВОМР на МИРГ.

- Организиране/Участие в местни и международни изложения и събития (в и извън ЕС), гастрономически фестивали или панаири, където местни продукти могат да бъдат дегустирани и популяризирани.

3. Образование и обучение:

- Организиране на съвместни обучения по теми като устойчиво рибарство, аквакултури, дигитализация, устойчиво управление на ресурси или маркетинг на местни продукти.

- Разработване на обучителни модули, които да включват рибарските общности и бизнес модели вкл. в сътрудничество с други заинтересовани страни.

4. Създаване на бранд за местната рибарска продукция/общностна марка:

- Разработка на бранд за кооператив, който да представлява местната рибарска общност, устойчиви рибарски практики и високо качество на продукцията.

5. Създаване на местни пазари вкл. чрез дигитализация:

- Организиране на местни пазари, където производителите могат директно да предлагат своите стоки.

- Насърчаване на мрежи между производители и местни търговци, ресторанти и хотели.

6. Маркетингови стратегии:

- Разработка и изпълнение на маркетингови стратегии, включително дигитални с цел популяризиране на местната културна идентичност.

Групи разходи: 1) СМР 2) Оборудване, машини и софтуер 3) Външни експерти и услуги

Критерии за подбор:

№	Критерии за избор	Тежест
		точки
1	Проектното предложение е със социална насоченост	20
2	Проектното предложение води до устойчивост на резултатите	10
3	Проектното предложение е за сътрудничество между сектори	15
4	Проектното предложение е за сътрудничество между МИГ/МИРГ в страната и/или страни от ЕС/ или други сходни структури	20
5	Проектното предложение е за повишаване на капацитета на МИРГ	20
4	Качество на партньорството	

4.1	Поне един партньор има опит в проекти за сътрудничество	15
4.2	Партньорите са изпълнявали/изпълняват СВОМР	10
4.3	Партньорите са изпълнявали проекти финансирани от ЕС	5
	Общо	100

Интензитет на помощта: 100%

Индикатори:

Име	Целева стойност	мерна единица
CR08 Брой ползващи се лица	120	брой
Действия за подобряване на изграждането на капацитет	6	брой
CR13 Дейности по сътрудничество между заинтересованите страни	2	брой
Размер на инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори	40 000	евро
Размер на инвестиции в социални дейности	13 500	евро
CR11 Субекти, повишаващи социалната устойчивост:	1	брой

Въздействие: Комбинацията от тези инициативи ще спомогне за преодоляване на демографския спад, ще подобри икономическото благосъстояние на местната общност и ще създаде по-устойчива и ангажирана среда. Стратегическият фокус върху сътрудничеството, социална интеграция и опазване на културното наследство ще бъде от решаващо значение за успешното реализиране на поставените цели.

V. Подробно описание на уредбата за управление на МИРГ, методологията за оценка на проектните предложения по стратегията за ВОМР на МИРГ. Описват се подробно стъпките, критериите и контролите в процеса на оценка.

Органите за управление на МИРГ са формирани съгласно ЗЮЛНЦ на две йерархични нива – върховен колективен орган (Общо събрание) и колективен управителен орган (Управителен съвет). И за двата органа е спазено е изискването на ниво вземане на решения нито публичните органи, нито която и да било от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни, не представлява повече от 49 % от правата на глас. Управителният съвет (УС) на МИРГ е колективният управителен орган на сдружението и се състои от 7 лица. Правомощията на

Управителния съвет, вкл. по отношение на Стратегията за ВОМР, редът и начина за вземане на решения са посочени в Устава на сдружението.

Основни принципи при взимане на решения в рамките на партньорството

- Наличие на представителство и кворум
- Наличие на основание за взимане на решение
- Спазване на процедури за протоколиране и публичност
- Взимане на основни и значими решения с квалифицирано мнозинство на 2/3 от всички членове след задължително консултиране в рамките на консултативни механизми.

Екипа по изпълнение на СВОМР на МИРГ включва следните позиции: Изпълнителен директор и Експерт по прилагане на Стратегията за ВОМР.

Изисквания за позиция Изпълнителния директор:

1. Завършено висше образование;
2. Общ професионален опит – минимум 5 години в прилагане на европейски проекти;
3. Управленски опит – минимум 2 година;
4. Опит в разработване, изпълнение, мониторинг, контрол и/или реализиране на най-малко два проекта, финансирани със средства от ЕС;

Задължения и отговорности: ИД ръководи дейността по реализация на целите на организацията и администрира изпълнението на СВОМР и бюджета на сдружението. Той е отговорен за разработването на процедури за подбор на проекти към СВОМР, изпълнението на бюджета на СВОМР и организира прилагането на решения от Управителния съвет като осигурява законността на действията на сдружението. Поддържа контакти с външни експерти, предоставя консултации на бенефициенти и води кореспонденция с Управляващия орган на програмите, в които участва МИРГ. Осъществява и участва в обучения и контролира публичността. Отговаря за актуализацията на актове, регистрите и целесъобразността на финансовите задължения на МИРГ. Длъжността е подчинена на Председателя на Управителния съвет и включва взаимодействие с екипа, бенефициенти и институции.

Изисквания за позиция Експерт по прилагане на СВОМР:

1. Завършено висше образование, най-малко с образователно-квалификационна степен „Бакалавър“;
2. Общ професионален опит - минимум 1 година в прилагане на европейски проекти;
3. Опит в разработване, изпълнение, мониторинг, контрол и/или реализиране на най-малко един проект, финансиран със средства от ЕС.

Задължения и отговорности: Експертът по ВОМР предоставя консултации на местни бенефициенти, проучва нуждите от обучения и води регистър на постъпилите проектите към СВОМР на МИРГ. Участва в проверката на административно съответствие, комисии за избор на проекти и наблюдава изпълнението на проектите. Осигурява техническа и методическа помощ на одобрените бенефициенти вкл. подпомага подготовката на отчети. Подготвя справки и отчети за прилагане на СВОМР и участва в изготвянето на годишни доклади. Поддържа актуална информация на интернет страницата на сдружението и развива професионалните си умения чрез участие в обучение и обмен на опит. Експертът носи отговорност за популяризиране на стратегията и за навременно предаване на информация. Работи под ръководството на Изпълнителния директор, координира изпълнението на СВОМР и предоставя доклади.

Методология за оценка на проекти:

В процеса на изпълнение на стратегията, МИРГ ще спазва всичките установени нормативни изисквания в съответствие с националното и европейското законодателство, както и с изискванията на ПМДРА 2021-2027 и приложимите регламенти на ЕС, вкл. осигуряване на недискриминационни и прозрачни процедури за подбор на проекти. Управлението на СВОМР се основава на разбирането, че е необходимо да се инвестират усилия не само в управлението и администрирането на процеса на набиране на проекти, но и в дейности, насочени към повишаване на капацитета на членовете и ангажираността на местната общност. МИРГ ще се стреми да предоставя максимална методическа помощ, подкрепа и експертиза за планиране и подготовка на допустими за финансиране проекти и дейности, които допринасят за постигането на целите, заложи от МИРГ в рамките на СВОМР. Освен това, организацията ще предприема коригиращи действия, когато се установят отклонения от поставените цели или разпоредби, за да осигури ефективност и устойчивост на инициативите.

Изпълнението на СВОМР включва множество дейности процедури. Решенията за стартиране на процедури по изпълнение на СВОМР се вземат от УС, съгласно Устава на Сдружението. Условието и редът за предоставяне на финансова помощ за изпълнение на проекти към стратегия за ВОМР на МИРГ се уреждат с насоки за кандидатстване /Условия за кандидатстване и условия за изпълнение/, утвърдени от Председателя на Управителния съвет на МИРГ и съгласувани с УО на ПМДРА и в съответствие с разпоредбите на ЗОП, ЗУСЕФСУ и приложимата нормативна рамка за прилагане на подхода ВОМР. Основни стъпки, отговорности и задължения на МИРГ в този процес са:

- Представяне не по-късно от 1-ви октомври на предходната година на УО на ПМДРА индикативната годишна работна програма за съгласуване и в следствие да публикува ИГРП на страницата си след одобрение.
- Разработване на Насоки за кандидатстване по мерки от СВОМР по реда на глава трета, раздел I на ЗУСЕФСУ.
- Предоставяне на УО за съгласуване.
- Утвърждаване на насоките за кандидатстване, при спазване на указанията на УО
- Публикуване на проекта на насоки за обществено обсъждане на страницата на МИРГ и в ИСУН 2020
- Отговор на коментари и финално съгласуване с УО.
- Утвърждаване от УС на МИРГ и публикуване на процедури за подбор на проектни предложения.
- МИРГ извършва цялостна оценка на проектите в съответствие с одобрената процедура за административно съответствие и техническа и финансова оценка, както и за съответствие с конкретната стратегия от МИРГ. При Прилагане на методологията и критериите за избор на проекти МИРГ е длъжен да определи недискриминационна и прозрачна процедура за подбор и критерии за подбор на операции, които избягват конфликта на интереси, и гарантират, че поне 50 % от гласовете при решения за подбор са от партньори извън публичния сектор, като се предвижда възможност за обжалване на взетите решения за подбор и се позволява подбор чрез писмена процедура. Редът за оценка на проектните

предложения се разработва от МИРГ и следва да е съобразен с изискванията на УО. След като бъдат одобрени от УО, правилата и методиката за подбор се публикуват на страницата на МИРГ.

- Информирание на местната общност за дейностите по стратегията за ВОМР и оповестява публично информация за срещи, информационни събития, обучения и семинари, и да популяризира възможностите за кандидатстване и разработване на проектни предложения.
- МИРГ указва необходимото съдействие на бенефициентите във връзка със законосъобразното и правилно изпълнение на проектите, съобразно договорните му задължения, произтичащи от административните договори.

Освен това МИРГ има задължение да:

- Уведомява УО на ПМДРА незабавно след настъпването на обстоятелство от значение за изпълнението на АДФП или при затруднения за изпълнение на целите на стратегията и да предложи мерки за преодоляването им.
- Предоставя на УО окончателен доклад за изпълнение на стратегията, в срок до 2 месеца от датата на извършване на последното плащане към бенефициента.

Екипът на МИРГ ще разработва и представя за одобрение пред УС следните стандартни формуляри и документи:

- Индикативна годишна работна програма за подготовка и финансиране на проекти
- Покана за набиране на проекти
- Правила за оценка на проектни предложения
- Формуляр за проверка за административно съответствие и допустимост на проектите
- Формуляр за техническа и финансова оценка и класиране на проектите
- Протокол за класиране
- Уведомление за класиране
- Договор за финансово подпомагане
- Таблица за оценка на напредъка на проект
- Протокол от проверка на място
- Списък на външните експерти избрани за оценители към МИРГ

Основни принципи при планиране и приложение на правила и процедури:

1. Провеждане на недискриминационни процедури за подбор и осигуряване на публичност и прозрачност през всички етапи на реализация на Стратегията.
2. Ангажиране на заинтересованите страни и изграждане на партньорства между участниците от различни сектори.
3. Избягване на конфликт на интереси.
4. Ясно определяне на ролите и отговорностите на участниците.
5. Увеличаване на капацитета на местно ниво за планиране и управление на Стратегията, както и за разработване на устойчиви местни инициативи.
6. Обезпечаване на ефективност в финансовото и административното управление.
7. Подкрепа на всички заинтересовани страни в разработването на проектни предложения и успешното им финансиране.

8. Осигуряване на оперативност и гъвкавост в сътрудничеството между органите на МИРГ и техните партньори.
9. Координиране и взаимодействие за осигуряване на свързаност между финансираните дейности, което е ключов елемент за ефективното изпълнение на СВОМР и интегрираното развитие.

VI. Обосновка как видовете дейности на стратегията допринасят за посрещане на изведените потребности от SWOT анализа.

Стратегията на МИРГ Приморско-Царево включва редица дейности, които пряко адресират нуждите, изведени от SWOT анализа. Чрез интегрираното управление на ресурсите и устойчивото развитие, видовете дейности са проектирани да отговорят на конкретни предизвикателства, свързани с икономическата ситуация, демографските тенденции, екологичните проблеми и социалните нужди в региона.

1. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд-Тази дейност е насочена към подобряване на условията на труд на рибарите, което е ключово за справяне с установените проблеми на безопасността и здравето. Според SWOT анализа, липсата на адекватна инфраструктура и безопасност на работното място представлява уязвимост, затова инвестициите в модернизирани рибарските кораби и осигуряване на безопасни условия ще увеличат привлекателността на професията и ще способстват за задържане на млади специалисти.

2. Дейности за развитие на синята икономика-Чрез насърчаване на устойчиви риболовни практики и диверсификация на дейностите, стратегическите инициативи целят справяне с проблемите на сезонността в туризма и риболова. Проектите ще стимулират иновации и финансови инвестиции в нови технологии, които да увеличат рентабилността на сектора и да намалят зависимостта от традиционния риболов.

3. Дейности в обществена полза-Тази дейност се фокусира върху социална интеграция и повишаване на качеството на живот в местната общност, които са от решаващо значение в контекста на демографските предизвикателства. Предложенията за инвестиции в обществена инфраструктура и социални инициативи цели да подобри условията на живот и да насърчи участието на местните жители в икономическите дейности.

4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ-Тази дейност включва изграждане на партньорства между различни заинтересовани страни, което ще помогне за преодоляване на административни проблеми и подобряване на координацията между сектори. Управлението на местни инициативи чрез колективно участие ще осигури устойчивост и иновации, особено в контекста на извикваните заплахи от климатичните промени.

Чрез внимателно проектираните дейности, стратегията на МИРГ Приморско-Царево отговаря директно на основните нужди, идентифицирани в SWOT анализа. Съсредоточавайки се върху устойчиво развитие, социална интеграция и подобряване на жизнените условия, тези дейности целят цялостно укрепване на рибарската икономика и общество, за да посрещнат предизвикателствата и да реализират потенциала на територията. Нарастващото внимание към

екологичната устойчивост и иновациите ще допринесе за дългосрочната жизнеспособност на сектора и благосъстоянието на местните общности.

VII. Финансов план на стратегията (*финансова обосновка на бюджета и обосновка за разходването на средствата по видове дейности и по години*).

Финансовият план на стратегията за ВОМР на МИРГ Приморско-Царево е разработен след обширно обсъждане с местната общност и е структурирана по такъв начин, че да отговори на идентифицираните нужди на територията. Целта е да се насочат ограниченият ресурс и усилията към дейности, които ще имат най-голямо въздействие и полза за местната икономика, екология и социално благосъстояние.

Финансова обосновка на бюджета:

Разпределението на бюджета на принципа 50% частни инвестиции от стопански сектор чрез интервенции 1 и 2 и 50% за инвестиции в обществена полза от публичния и неправителствени организации чрез интервенции 3 и 4 в стратегията на МИРГ Приморско-Царево е стратегически обосновано. Предоставянето на равни по размер инвестиции от частния и обществен сектор помага да се постигне баланс между различните заинтересовани страни. Обществените средства ще бъдат насочени към проекти, които увеличават социалната инфраструктура и подобряват качеството на живот, докато частните средства да финансират икономически инициативи и иновации, които ще генерират рентабилност и удовлетворение на местните потребности. Чрез стимулирането на частни инвестиции, стратегията предвижда активизиране на местния бизнес и насърчаване на икономическа диверсификация. Частният сектор е двигател на иновациите, предоставя нови работни места и генерира устойчив растеж. Участието на частните инвеститори е от съществено значение за постигане на икономическа устойчивост, осигуряваща независимост на местната икономика. Средствата за публични инвестиции и НПО ще бъдат насочени към проекти в обществена полза, които касаят социална интеграция, развитие на умения и обмен на опит, както и за местната инфраструктура, свързана с рибарството, подобряване на условията на живот и труд на местното население и опазване на околната среда. Тези инвестиции позволяват на местната общност да укрепи социално-икономическото си състояние, осигурявайки подкрепа на уязвими групи и интегрирайки различни социални слоеве. Инвестициите в инфраструктура и публични услуги също така увеличават доверието на частния сектор в местната икономика и привличат по-големи инвестиции. Така планираното равномерно разпределение на средствата между частни и обществени инвестиции е не само стратегически подход, но и необходимо условие за постигане на устойчиво развитие на рибарската територия, в полза на местната икономика и общност, реализирайки иновации и променяйки социалната динамика.

Бюджетът на стратегията е разделен по видове дейности и по години, както следва:

1. Дейности за развитие на синята икономика с делегиран ресурс от 748 104.97 лв. или 34% от бюджета в БФП, разпределени през години на изпълнение 2,3 и 4.

2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов с делегиран ресурс от 352 049.40 лв. или 16% от бюджета в БФП, който ще бъде договориран приоритетно през втората година на изпълнение.

3. Дейности в обществена полза с делегиран ресурс от 875 233.93 лв. или 40% от бюджета в БФП, разпределени през години на изпълнение 2, 3 и 4.

4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ 224 920.45 лв. или 10% от бюджета на СВОМР в БФП, разпределени през трета, четвърта и последна година на изпълнение.

Финансова помощ за **текущи разходи**, свързани с управлението, мониторинга и оценката на стратегията и популяризирането на СВОМР е в размер на 25% от сумата на общия публичен принос за стратегията и е разпределен пропорционално през петте години на изпълнение на стратегията.

Интервенциите и бюджетът по стратегията са планирани така, че да отразяват приоритетите на местната общност и целите на стратегията. Например, приоритетите за икономическа диверсификация и устойчиво развитие на сектора за рибарство изискват значителни инвестиции в иновации и нови технологии. Освен това, средства за подобряване на здравето и безопасността на рибарите ще помогнат за запазване на работни места и повишаване на качеството на живот в региона. Финансовият план на стратегията е проектиран с оглед на специфичните нужди на територията, за да осигури максимална полза за местната общност. Стратегията включва действия, които имат дългосрочни ползи и напредък в устойчивото развитие на рибарския сектор, обезпечавайки идентифицираните нужди и бъдещи предизвикателства.

Годишно разпределение на бюджета:

Първа година: През годината на стартиране -прогнозно 2025г. основно ще бъде планиране и организиране на работата на МИРГ с акцент стартиране на цялостна организация, наемане на екипа и своевременно придвижване на процеса по отваряне на процедури за подбор на проектни предложения към СВОМР на МИРГ по интервенции 1. Дейности за развитие на синята икономика; 2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов и 3. Дейности в обществена полза. Приоритет е стартиране на процедурите, който обуславя по-нататъшното изпълнение на заложените индикатори. Поради необходимото техническо време за прием и подбор на проекти, не е предвидено сключване на АДФФП с бенефициенти през първата година на стартиране. Затова тогава в бюджета са планирани единствено текущи разходи – 1/5^{та} от ресурса.

Втора година на изпълнение на СВОМР е прогнозно 2026, когато ще продължи отваряне на приеми за подбор на проекти и приоритетно дейности по придвижване на оценката на проектни предложения за сключване на АДФФП с одобрените кандидати по интервенциите 1. Дейности за развитие на синята икономика; 2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов и 3. Дейности в обществена полза с общ таргет договориани средства в размер на 1 252 049.4 лв. БФП. Основна цел е през тази година да бъдат сключени договори за целия ресурс по интервенция 2 (прогнозно 20 АДФФП) и нейното своевременно изпълнение. Предвиждаме и над 50% от ресурса по интервенции 1 за частния сектор (прогнозно 3 броя АДФФП) и интервенция 3 за публичния и неправителствен сектор (прогнозно 2 броя АДФФП) да бъдат договориани още през втората година на изпълнение. През тази година се планира също и подготовка на проектите по интервенция 4 за МИРГ, която да стартира през следващата година на изпълнение.

Трета година (2027) се предвижда договориране на още 22% от бюджета в БФП за интервенции 1,3 и 4 по Стратегията за ВОМР. Фокус през третата година на изпълнение е мониторинг на резултатите от стартиралите предходната година проекти и прилагане на коригиращи действия при необходимост. Освен това приоритет е и стартирането на нови проекти за договориране на планирания ресурс. Паралелно ще стартира и проект/и за сътрудничество по интервенция 4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ.

Четвърта година (2028) се предвижда договориране на целия остатъчен ресурс по интервенции 1 и 3, което ще позволи технически достатъчно време за изпълнение на планираните инвестиции в рамките на програмния период, както и усвояване на една трета от ресурса по интервенция 4 за дейности за сътрудничество. Основна задача през предпоследната година мониторинг и финализиране на изпълняваните и отчетени проекти към СВОМР на МИРГ.

Последна година (2029) се предвижда договориране на целия остатъчен ресурс по интервенция 4 на МИРГ за осъществяване на проект/и за сътрудничество в МИГ/МИРГ и други организации от България и ЕС. Фокус през последната година е финализиране и отчитане на проектите и представяне на резултатите от изпълнението на СВОМР пред местната общност, заинтересованите страни и УО.

Таблица А – Финансов план по видове дейности (в лева) по години.

Във финансовия план се описват видовете дейности по стратегията и текущите разходи. Стойността на текущите разходи не трябва да надхвърля 25% от допустимата безвъзмездна финансова помощ по стратегията.

Нужди, изведени от SWOT анализа, които се посрещат от посочения вид дейност	Вид дейност на стратегията за BOMP	Бюджет на вида дейност в лв. БФП (3=4+5)	Финансово участие на Съюза 70% в лева	Национален публичен принос 30% в лева	Частен принос в лева	Финансово разпределение на средствата (за сключени договори) по видовете дейности на стратегията по години в лв. БФП				
						първа година	Втора година	Трета година	Четвърта година	последна година
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
-Икономическа диверсификация Увеличаване рентабилността и конкурентоспособността на местните предприятия; - мерки за опазване на екосистемите. -развитие на иновации и цифровизация -развитие на нови пазари - прилагане принципите на кръгова икономика	1. Дейности за развитие на синята икономика	748 093.50лв.	523 665.45 лв.	224 428.05 лв.	249 364.50 лв.	-	400 000.00 лв.	200 000 .00 лв.	148 093.50 лв.	-
-нужда от подобряване здравето, безопасността и условията на труд на рибарите -инвестиции в модернизация. развитие на иновации и цифровизация - инвестиции на човешкия капитал за привличане на младежи,	2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов	352 044.00 лв.	246 430.80 лв.	105 613.20 лв.	-	-	352 044.00 лв.	-	-	-
-развитие на инфраструктурата -опазване на околната среда -инвестиции в социална инфраструктура и инициативи	3. Дейности в обществена полза	875 220.50 лв.	612 654.35 лв.	262 566.15 лв.	86 924,44 лв.	-	500 000.00 лв.	200 000.00 лв.	175 220.50 лв.	-

- необходимост от мерки за защита на културното и природно наследство - инвестиции на човешкия капитал за привличане на младежи,										
- инвестиции на човешкия капитал за привличане на младежи, - популяризиране на иновации и нови технологии в сектора. - необходимост от мерки за защита на културното и природно наследство	4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ	224 917.00 лв.	157 441.90 лв.	67 475.10 лв.	-	-	-	74 972.34 лв.	74 972.33 лв.	74 972.33 лв.
Допустима стойност на текущите разходи – до 25% от допустимата безвъзмездна финансова помощ по стратегията.		733 425 лв.	513 397.50 лв.	220 027.50 лв.	-	146 685.00 лв.	146 685.00 лв.	146 685.00 лв.	146 685.00 лв.	146 685.00 лв.
ОБЩО:		2 933 700.00 лв.	2 053 590.00 лв.	880 110.00 лв.	336 288,94 лв.	146 685.00 лв.	1 398 729.00 лв.	621 657.34 лв.	544 971.33 лв.	221 657.33 лв.

Таблица Б – Индикатори по видове дейности. Индикаторите, посочени в ПМДРА за прилагане на подхода BOMP са задължителни за стратегията. Описват се и изведените индикатори, които са специфични за територията на МИРГ и характеризират особеностите на територията.

Задължителни за стратегията индикатори:

CR06- Създадени работни места (брой лица)

CR07- Запазени работни места (брой лица)

CR08- Облагодетелствани лица (брой лица)

CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)

CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)

Вид дейност на стратегията за BOMP	Планиран брой сключени договори в края на периода на изпълнение на стратегията	Изведени индикатори за резултат, които ясно и пълно отчитат ефекта от избраните видове действия – наименование на индикатора и мерна единица	Междинна стойност на индикатора за резултат – 36 месеца след подписване на споразумението за	Крайна стойност на индикатора - 31.12.2029 г.
------------------------------------	--	--	--	---

	(индикатори за изпълнение)		изпълнение на стратегията	
1	2	3	4	5
1. Дейности за развитие на синята икономика	6	Брой проекти за диверсификация CR06 Създадени работни места CR07 Запазени работни места Подкрепени жени/младежи Размер на инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори Размер на инвестиции в екологични цели Въведени иновации (брой нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи)	2 броя 0 броя 2 броя 1 брой 5 500 евро 27 500 евро 1 брой	4 броя 7 броя 6 броя 2 броя 11000 евро 55 000 евро 3 броя
2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов	20	CR07 Запазени работни места Брой на проектите за безопасност и здраве Размер на инвестиции в екологични цели	10 броя 20 броя 50 000 евро	10 броя 20 броя 50 000 евро
3. Дейности в обществена полза	4	CR06 Създадени работни места CR07 Запазени работни места CR11 Субекти, повишаващи социалната устойчивост: Размер на инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори Размер на инвестиции в социални дейности	0 броя 3 броя 1 броя 45 000 евро 27 000 евро	8 броя 7 броя 2 броя 90 000 евро 54 000 евро

		Размер на инвестиции в екологични цели	15 000 евро	30 000 евро
4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ	3	CR08 Брой ползващи се лица Действия за подобряване на изграждането на капацитет CR13 Дейности по сътрудничество между заинтересованите страни Размер на инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори Размер на инвестиции в социални дейности CR11 Субекти, повишаващи социалната устойчивост:	40 броя 2 броя 1 брой 15 000 евро 6 000 евро 0 броя	120 брой 6 броя 2 броя 40 000 евро 13 500 евро 1 брой

VIII. Обосновка на избраните индикатори за изпълнение и индикатори за резултат по стратегията, и индикатори специфични за територията (*описание на измерими, целеви и ясни индикатори; обосновка за начина на формиране на крайните стойности, методика за извеждане и изчисление*).

Обосновка и описание на избраните индикатори за изпълнение и индикатори за резултат по стратегията:

Индикаторите ще послужат както за оценка на изпълнението, така и за оценка на резултатите от внедрените инициативи. За целта, следва да се наблегне на индикатори, специфични за територията, които да отразяват местната специфика и нужди. Методологията за установяване на стойностите на индикаторите е свързана с конкретни стъпки и подходи, които включват събиране на данни редовно от подадените отчети в ИСУН 2020, където ще бъдат документираны напредъка и постигнатите резултати.

Индикаторите за изпълнение са брой сключени договори за финансиране по дейности/интервенции от стратегията за ВОМР. Начина на формиране на тези стойности е на база разпределения ресурс за всяка интервенция разделен на определения максимален праг на БФП за всяка от тях. По този начин се получава броя проекти, ако за всеки от договорите е определен на максималния размер БФП, т.е. това е минималния възможен брой проекти за всяка интервенция. За извеждане и проследяване на този индикатор МИРГ ще води регистър на сключените договори за финансиране към СВОМР. Тази информация е също публична в регистрите на ИСУН 2020.

Задължителни индикатори за резултат са:

Индикатор CR06 Създадени работни места: 15 броя на пълен работен ден– означава наемане на персонал при еквивалент на пълно работно време, във връзка с инвестицията по стратегията за ВОМР *Обосновка за начина на формиране на крайните стойности:* Минимална стойност съгласно УК, разпределена в интервенции 1 и 3.

Методика за извеждане: Бенефициентът залага стойността на индикатора за конкретния проект при подаване на проектното предложение, за което получава съответния брой точки съгласно методиката за оценка. Отчитането на индикатора: Пълен работен ден = 1 човек; Непълен работен ден = 0,5 души; Сезонен или нередовен = 0,3 души.

Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН.

Индикатор CR07 Запазени работни места: 23 броя на пълен работен ден- означава задържане на персонал при еквивалент на пълно работно време. Индикаторът включва само работни места, които биха били загубени без операцията по стратегията за ВОМР.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: Минимална стойност съгласно УК, разпределена в интервенции 1,2 и 3.

Методика за извеждане: Бенефициентът залага стойността на индикатора за конкретния проект при подаване на проектното предложение, за което получава съответния брой точки съгласно

методиката за оценка. Отчитането на индикатора: Пълен работен ден = 1 човек; Непълен работен ден = 0,5 души; Сезонен или нередовен = 0,3 души.

Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН.

Индикатор CR08 Облагодетелствани лица: 120 броя- означава лица, които се възползват пряко от дейност с подкрепата на стратегията по ВОМР, например обучение, инсталиране на ново оборудване, предоставяне на подобрени услуги. *Обосновка за начина на формиране на крайните стойности:* Минимална стойност съгласно УК- МИРГ трябва да се проведат минимум 6 обучения, вкл. за местни лидери (членове на екипа на МИРГ и членове на управителните органи на МИРГ) за периода на прилагане на стратегията за ВОМР. Във всяко обучение следва да бъдат включени 20 души.

Методика за извеждане: Отчита се брой лица, участвали в инициативите на МИРГ. Източник на информация за крайното му изпълнение са присъствени списъци, протоколи и друг вид доказателствен материал, както и финансов и технически отчет в ИСУН.

Индикатор CR11 Субекти, допринасящи за социалната устойчивост: 4 броя- измерва постигането на социалните цели на ЕФМДРА и СВОМР. Измерва броя субекти (действащи или новосъздадени), които допринасят за благосъстояние и справедлив стандарт на живот с подкрепата на стратегията за ВОМР за осигуряване на равенството между половете, дългосрочна заетост на безработни и хора с увреждания и др. *Обосновка за начина на формиране на крайните стойности:* Целева стойност на индикатора за

Дейност 3. Дейности в обществена полза е 2 броя, което е съобразено с делегирания ресурс и прогнозния брой проекти по мярката. За дейност 4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ целевата стойност 1 отразява бенефициент МИРГ Приморско-Царево като субект, увеличаващ социалната устойчивост на територията чрез прилаганите дейности в рамките на СВОМР.

Методика за извеждане: Стойността на индикатора - 1 за всеки бенефициент/кандидат юридическо лице, се залага при кандидатстване с проектно предложение или се добавя служебно от комисията по оценка на ПП, при условие че проектът включва дейности за социална насоченост, за което проектното предложение получава точки по критерий за оценка „Проектното предложение е със социална насоченост“. Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН.

Индикатор CR13 Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни: 2 броя- означава брой изпълнени нови дейности за устойчиво сътрудничество, които включват повече от един партньор/организация/институция, подкрепени по стратегията за ВОМР. *Обосновка за начина на формиране на крайните стойности:* този показател е от основно значение, тъй като сътрудничеството между заинтересованите страни е от решаващо значение за успешното осъществяване на стратегията за развитие. В хода на проучванията, извършени при подготовката на стратегията, беше установено, че местната общност, бизнес сектор и неправителствените организации желаят активно да си сътрудничат, което ще увеличи ефективността на проектите и

инициативите. Създаването на мрежи ще улесни обмена на добри практики и иновации, което ще способства за устойчивото развитие на местната икономика и опазването на околната среда. МИРГ планира да спомогне обмена на опит чрез минимум 2 дейности за сътрудничество между заинтересованите страни в рамките на СВОМР.

Методика за извеждане: Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН по дейност 4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ.

Сътрудничеството трябва да включва устойчив резултат като споразумение, инициатива, съвместен бизнес, проект, продукт, иновация, меморандум за разбирателство, процес на консултации, съвместно обучение. Сътрудничеството по стратегия за ВОМР може да включва всички видове партньори - рибари, изследователи, местни власти, предприятия, НПО и др. Един проект, който се изпълнява на територията, може да осигури повече от една дейност по сътрудничество.

Включването на допълнителни индикатори е необходимо, за да се установи доколко изпълнението на СВОМР постига специфичните цели на територията. Постигането на целта за устойчиво развитие на рибарската територия включва насърчаване на икономическата диверсификация, което ще се следи чрез индикатори, свързани с броя на подкрепени проекти за диверсификация на бизнеси, въведени иновации и нови работни места в синята икономика. Иновативното управление е основна част от стратегията и е важно да се проследи напредъка по отношение на новите технологии и устойчиви практики в синята икономика. Опазването на околната среда е важен приоритет на стратегията. Индикаторът Размер на инвестиции в екологични цели, свързани с управлението на ресурси и екологични инициативи ще помогне да се измери ефективността на проведените екологични действия. За успешното изпълнение на СВОМР е необходимо активно партньорство между различни заинтересовани страни. Индикаторите, свързани с участието на различни организации и създадените мрежи, ще позволят да се оценят общите усилия за постигане на целите.

Допълнителни индикатори са:

Общ брой проекти за диверсификация: 4 проекта

Специфичен за територията индикатор, който цели да отрази общото количество проекти, насочени към диверсификация на икономическите дейности на територията, обвързани със синята икономика. С този индикатор се цели оценка на постиженията в разширяването на икономическите възможности и подобряване на устойчивостта на местната икономика.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: Крайната целева стойност е заложена като две/трети от прогнозния брой проекти по интервенция 1. Дейности за развитие на синята икономика.

Методика за извеждане: Стойността на индикатора - 1 за всеки бенефициент/кандидат юридическо лице, се залага при кандидатстване с проектно предложение или се добавя служебно от комисията по оценка на ПП, при условие че проектът включва дейности за диверсификация на икономическите дейности в или извън секторите от синята икономика. Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН на изпълнените АДФП за диверсификация по интервенция 1. Дейности за развитие на синята икономика.

Общ брой подкрепени жени/младежи: 2 броя – Този индикатор представя общия брой бенефициенти, чийто официални представители са жени и/или младежи до 35г. от територията, получили финансова подкрепа чрез Стратегията за ВОМР на МИРГ. Той цели да оцени ефекта от дейностите, насочени към социалната интеграция на жените и младите хора в региона.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: Крайната целева стойност на индикатора е формирана като една трета от прогнозния брой проекти по интервенция 1. Дейности за развитие на синята икономика.

Методика за извеждане: Стойността на индикатора - 1 за всеки бенефициент/кандидат юридическо лице с представител жена/младеж, се залага при кандидатстване с проектно предложение или се добавя служебно от комисията по оценка на ПП, за което проектното предложение получава точки по съответния критерий за оценка. Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН на изпълнените АДФФП по интервенция 1. Дейности за развитие на синята икономика.

Общ брой на проектите за безопасност и здраве: 20 броя

Индикаторът Брой проекти за безопасност и здраве не само че ще служи за основа за оценка на напредъка на интервенция 2, но и ще демонстрира ангажимента на местната общност за подобряване на условията на работа и качество на живот, отразявайки принципите на устойчивото развитие и социално включване. В сектора на рибарството, където условията на труд могат да бъдат интензивни и опасни, незабавната реализация на проекти за безопасност и здраве е от съществено значение. Чрез инвестиране в нови технологии, методи и оборудване, индикаторът ще следи напредъка в опазването на здравето на рибарите, околната среда и намаляване на риска от инциденти. Провеждането на проекти за безопасност и здраве е ключово за увеличаване на атрактивността на сектора за млади хора. Успехът на тези проекти може да подобри условията на труд и да препоръча рибарството като безопасна и устойчива професия, ще помогне да се запази работната сила с оглед отрицателните демографски тенденции. Подкрепата на проекти за безопасност и здраве е начин за инвестиции, които интересуват общността, подобрявайки не само условията на труд, но и качеството на живот на рибарите и техните семейства.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: Крайната стойност на индикатора е сформирана на база прогнозния брой договори по Дейност 2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов, а именно 20 броя.

Методика за извеждане: Индикаторът се залага от бенефициента или се добавя служебно от комисията по подбор на ПП в случай че проектът и инвестицията включва дейности за безопасност и здраве и води до намаляване на риска от наранявания и трудови злоупотреби. Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН на изпълнените АДФФП по Дейност 2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов.

Общ брой на иновации: 3 броя - Специфичен за територията индикатор, който цели да оцени доколко инвестициите допринасят за развитието на иновации в нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи на територията и увеличаване конкурентоспособността на местната икономика, насърчават устойчивото развитие и отговарят на нуждите на местната общност.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: Въвеждането на иновации не само подобрява производствените процеси, но и допринася за устойчивото управление на ресурсите, опазването на околната среда и увеличаването на добавената стойност на предлаганите продукти и услуги. Крайната му стойност е формирана на база 50% от прогнозния брой сключени договори по дейност 1. Дейности за развитие на синята икономика, а именно 3 броя прогнозен брой на въведените иновации в следствие на изпълнение на дейността.

Методика за извеждане: Индикаторът се залага от бенефициента или се добавя служебно от комисията по подбор на ПП в случай че проектът предвижда въвеждане на иновация (нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи), за което ПП получава точки по критерий за оценка „Проектът включва въвеждане на иновация/нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи“. Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН на изпълнените АДФП по Дейност 1. Дейности за развитие на синята икономика.

Общ брой действия за подобряване на изграждането на капацитет: 6 броя

Действията за подобряване на изграждането на капацитет в контекста на стратегията за ВОМР на МИРГ включват активни инициативи, насочени към подобряване на знанията и уменията на местната общност. Това включва обучения, семинари и други форми на образование. Целта е да се увеличи компетентността на местните заинтересовани страни, както и да се насърчи младежкото и женското предприемачество.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: Планирани са минимум 6 действия за изграждане на капацитет чрез увеличаване квалификацията, обучения и обмен на опит и добри практики в рамките на СВОМР.

Методика за извеждане: Всеки проект, чийто дейности включват инвестиции в обучения или други форми на образование, семинари и обмен на опит и ноу-хау, вкл. проекти изпълнявани от МИРГ, ще включват съответната целева стойност на този индикатор. Източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН.

Размер на инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори: 141,000 евро

Този индикатор е от съществено значение в контекста на необходимостта от укрепване на сътрудничеството между различни сектори, особено в територии, където икономическите и социалните предизвикателства изискват обединяване на ресурсите.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: МИРГ е да инвестира над 10% от бюджета на стратегията в БФП в осъществяване на връзки и сътрудничество между сектори и структури в рибарската територия, което представлява минимум 141 000 евро. Тази сума е разпределена в дейности 1,3 и 4 в различни стойности в зависимост от делегирания ресурс в съответната интервенция.

Методика за извеждане: Всеки проект, чийто дейности включват дейности и инвестиции за връзки и сътрудничество между сектори, ще включват съответната целева стойност на този индикатор, за което ПП получава точки по съответния критерий за подбор. Бенефициентите залагат съответната стойност на ниво проект като източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН.

Размер на инвестиции в екологични цели: 135,000 евро

Този индикатор обхваща инвестиции в услуги, методи или оборудване, които намаляват вредното въздействие върху околната среда и спомагат за устойчивото развитие на територията на МИРГ и отговаря на приоритетите, свързани с опазването на околната среда и подкрепата за устойчиво развитие в стратегията за ВОМР на МИРГ Приморско-Царево.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: Опазването на биоразнообразието и екосистемите, обуславящи състоянието на водните ресурси, са от критично значение за местната икономика и развитие на синия сектор на територията, който създава икономически възможности и работни места. Цел на МИРГ е да инвестира минимум 12% от бюджета на стратегията в БФП в осъществяване на дейности със екологична насоченост, което представлява минимум 135,000 евро. Тази сума е разпределена в дейности 1,2 и 3 като основна част е заложена в мерки за частния сектор с оглед необходимостта от въвеждане на ресурсно-ефективни и щадящи околната среда мерки в бизнеса.

Методика за извеждане: Всеки проект, чийто дейности включват дейности и инвестиции за екологични цели, ще включват съответната целева стойност на този индикатор, за което ПП получава точки по съответния критерий за подбор. Бенефициентите залагат съответната стойност на ниво проект като източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН.

Размер на инвестиции в социални дейности: 67 500.00 €

Този специфичен за територията индикатор е насочен към инициативи за развитие на социалната инфраструктура и подобряване на социалната интеграция на уязвими групи на територията на МИРГ. С него се измерва какъв процент от стратегията ВОМР е инвестиран в социални дейности от публични и нестопански субекти на територията, вкл. МИРГ.

Обосновка за начина на формиране на крайните стойности: Развитието на социалната инфраструктура и услуги е ключово за устойчивото развитие на региона. В контекста на демографски предизвикателства и безработица, инвестициите в социални дейности ще подобрят социалната среда и ще интегрират уязвими групи. Проектите, насочени към социални услуги и проекти, ще формират активни граждани, подпомагащи цялостното развитие на територията. Целта на МИРГ е да инвестира минимум 6% от бюджета на стратегията в БФП в дейности със социален ефект, измерен с този индикатор за резултат. Тази стойност е разпределена в двете дейности 3 и 4 съответно в размер на 80 и 20% от крайната целева стойност.

Методика за извеждане: Всеки проект, който включва инвестиции в социални дейности, ще включва съответната целева стойност на този индикатор в евро, за което ПП получава точки по съответния критерий за подбор. Бенефициентите залагат съответната стойност на ниво проект като източник на информация за крайното му изпълнение са финансов и технически отчет в ИСУН.

Включването на допълнителни индикатори е от съществено значение за оценка на успеха на стратегията за местно развитие и за осигуряване на постигане на поставените цели. Те предоставят конкретни и измерими данни, които позволяват на управителите да реагират на предизвикателствата и да коригират действията в реално време, осигурявайки баланса между икономическото развитие и опазването на околната среда.

IX. Опит в рамките на обособената рибарска територия в изпълнението на стратегии по подходите „отдолу-нагоре“ и подхода ВОМР, трансгранично сътрудничество и други механизми за териториално развитие през програмни периоди 2007-2013 г. и 2014-2020 г. *(описание на всички механизми и инструменти за териториално развитие, които са прилагани на рибарската територия, натрупан опит, научени уроци)*

Опит:

В периода 2007-2013 г. общ. Приморско и общ. Царево активно участват в изпълнението на стратегии, разработени в контекста на подхода "отдолу-нагоре" и ВОМР (Водено от общностите местно развитие). В рамките на този програмен период, МИРГ "Приморско – Созопол – Царево" успешно реализира СВОМР (Стратегия за водено от общността местно развитие), което доведе до значителни резултати, включително и подкрепа за сектор Рибарство. Работата на МИРГ през 2007-2013 г. създаде основа за устойчиво развитие на местната икономика и обогати рибарската общност.

Съществуването на МИРГ предостави платформа за активно включване на местната общност в процесите на вземане на решения и изпълнение на проекти. Дейностите подхранваха местния активизъм, подкрепяха инициативи, свързани с рибарството, и предлагаха решения на ключови проблеми, осигурявайки устойчивост на сектора. Членовете на МИРГ, представляващи местните власти, бизнеса и неправителствени организации, работиха заедно, за да идентифицират нуждите на региона и да реализират проекти, които доведоха до създаване на нови работни места и повишаване на социалната устойчивост.

През програмния период 2014-2020 г., въпреки че не прилагаха СВОМР, общините Царево и Приморско също активно се включиха в множество проекти за трансгранично сътрудничество, финансирани от различни частни и ЕС фондове. Специализирани инициативи, свързани с устойчивото развитие на ресурсите, опазване на околната среда и насърчаване на местната икономика, показаха, че трансграничното сътрудничество може да постигне значителен положителен ефект. Проектите предизвикаха обмяна на опит със съседни държави и доведоха до споделени добри практики, които бяха важни за иновациите в сектора.

Научени уроци:

Трансграничното сътрудничество и усилията за интегриране на рибарството с туризма и аквакултурите бяха основно предизвикателство и в същото време възможност за развитие. Научените уроци от опита на МИРГ през тези програмни периоди подчертават значението на съвместната работа, обмяна на информация и иновациите. Обединените усилия между местната власт, частния сектор и общностите доказаха, че устойчивото развитие на рибарския сектор изисква интегриран подход, основан на създаването на мрежи и структурирано партньорство.

С оглед на тези успехи, МИРГ Приморско-Царево планира да продължи да работи по устойчивото развитие на рибарската територия, включвайки нови партньорства и иновационни дейности, за да отговори на динамично променящите се условия и предизвикателства.

X. Планирани дейности за сътрудничество на МИРГ за осъществяване на връзки и сътрудничество между сектори и структури в рибарската територия и между местната власт и секторите на частния бизнес; Планирани дейности за сътрудничество на МИРГ за осъществяване на връзки и

сътрудничество между териториите на отделните МИРГ (вкл. описание на всички планирани дейности, механизми и инструменти за териториално развитие.)

I. Сътрудничество в рамките на рибарската територия:

Цел: Укрепване на връзките между местната власт, рибарския сектор и други заинтересовани страни, стимулиране на иновации и устойчиво развитие.

Дейности:

1. **Събития/Обмен на опит и добри практики:**
 - Редовни работни срещи между заинтересованите страни.
 - Тематични семинари и уебинари (иновации, екологични практики, дигитализация).
 - Поддържане на онлайн платформа за споделяне на информация и ресурси.
2. **Съвместни проекти:**
 - Идентифициране и разработване на проекти за подкрепа на устойчиво рибарство и аквакултури на различни теми вкл. иновативни технологии, подобряване на инфраструктурата, устойчиво управление на ресурси.
3. **Развитие на общностен бранд:** Създаване на обща марка за местната рибарска продукция, която да подчертава качеството, устойчивостта и регионалния произход.
 - **Развитие на местни пазари:** Организиране на местни пазари и фестивали.
 - Подкрепа за популяризиране на местни продукти и услуги и развитие на търговски мрежи.
4. **Маркетингови стратегии:** Разработване на стратегии за популяризиране на местната рибарска продукция, използвайки дигитални канали и популяризиране на местната рибарска общност.
5. **Сътрудничество с образователни институции:** Инициране на съвместни проекти с университети и учебни заведения за повишаване на капацитета на местната общност и въвеждане на иновации в бизнеса, с акцент върху устойчивите практики и опазване на околната среда.
6. **Интегрирани инициативи за опазване на околната среда:** Провеждане на екологични инициативи, вкл. ,но не само, почистване на плажове и морски зони, с активното участие на местната общност.
Механизъм: Създаване на партньорства с НПО и власти за организиране на кампании.
Очаквани резултати: Повишено екологично съзнание, по-чиста околна среда, ангажираност на местната общност.

II. Междутериториално сътрудничество:

Цел: Създаване на регионална мрежа за сътрудничество на МИРГ Приморско-Царево с други международни структури.

Дейности:

1. **Обмен на знания:** Осъществяване на обмен за споделяне на добри практики между МИРГ/МИГ от България и ЕС.
2. **Съвместни проекти:** Разработване на крос-гранични проекти, фокусирани върху устойчивото развитие на синята икономика и опазване на културното наследство.
3. **Съвместни събития:** Участие в местни и международни изложения, фестивали и конференции.

4. Образование и обучение: Съвместни обучения по теми, релевантни за партньорските организации на МИРГ/МИГ.

Механизми и инструменти:

- Онлайн платформи за комуникация и обмен на информация.
- Инициране на обмен на опит и добри практики.
- Редовни срещи и работни групи.
- Споразумения за сътрудничество.
- Инициране на съвместни проекти.

Очаквани резултати:

- Укрепени връзки между заинтересованите страни.
- Разработени и внедрени иновативни практики.
- Повишена устойчивост на рибарския сектор.
- Подобряване на икономическото и социалното благосъстояние на местните общности.

Тези дейности целят да подобрят взаимодействието между различни сектори и заинтересовани страни в региона, насърчавайки устойчивото развитие на територията на МИРГ Приморско-Царево. Чрез интегриран подход е възможно не само да се постигне икономическа диверсификация, но и да се укрепи социалната структура чрез активно участие на местната общност.

XI. Подробно описание на плана за оценка и мониторинг на стратегията за ВОМР *(описание на всички планирани оценки на стратегията и техните етапи, времеви диапазон. Определят се параметрите за мониторинг на стратегията.)*

МИРГ ще отчита напредъка в прилагането на СВОМР с помощта на регулярен мониторинг и оценка с цел контрол на качеството на нейното прилагане. С помощта на мониторинга ще се извършва контрол на финансираните проекти, чрез който може да бъде набавена информация за степента на прилагане на мерките на СВОМР с оглед на определените цели и индикатори. Логиката на рамката за мониторинг и оценка е дефинирана в ПМДРА 2021-2027. Оценката представлява систематичен инструмент, който разглежда резултатите и въздействията на СВОМР, оценявайки ефективността, ефикасността и полезността на мерките и предоставя сведения за процеса на вземане на решения. При извършването на оценката се разчита главно на данните и информацията, събрани чрез мониторинга. Целта на контрола на качеството е отчитането на изпълнението на СВОМР от една страна и взимането на решения по отношение дейността на МИРГ и потенциалната необходимост от актуализация, от друга. Двата процеса – на реализация и на наблюдение на СВОМР ще текат паралелно и получената обратна връзка от мониторинга и оценката ще може текущо да се използва като коректив на работата на МИРГ и на екипа за реализация на СВОМР, както и на баланса на изразходвани средства спрямо постигнати резултати.

Оценката ще дава отговор на следните въпроси:

- Доколко ефективно се прилагат мерките;
- До каква степен при прилагането на мерките е обхваната територията на МИРГ, както и идентифицираните заинтересовани групи;

- До каква степен изпълнението на финансираните проекти допринася за постигането на целите на СВОМР;
- Какви проблеми изникват в процеса на прилагане на договорените проекти;
- Какви проблеми изникват в процеса на администриране на стратегията;
- Какви коригиращи мерки следва да бъдат предприети.

Общите критерии, на базата на които ще се правят изводи за качеството на изпълнение на СВОМР са:

- Ефективност;
- Ефикасност;
- Изпълнение на стратегическата рамка на СВОМР;
- Постигнати резултати;
- Степен на въздействие върху местните общности;
- Устойчивост.

Мониторингът и оценката ще се основават на Вътрешни правила за мониторинг и оценка, разработени от екипа на МИРГ и приети от УС. МИРГ ще извършва мониторинг с помощта на индикатори за изпълнение и за резултат. За целите на мониторинг върху изпълнението на Стратегията ще се вземат предвид следните стойности: брой и стойност на подадените заявления, брой и стойност на одобрените заявления, брой и стойност на сключените договори, брой и стойност на подадените искания за плащане, брой и стойност на одобрените искания за плащане, брой и стойност на успешно приключилите проекти, както и задължителните индикатори заложиени в ПМДРА 2021-2027 в приоритет 3 за изпълнение на ВОМР.

Индикатори за изпълнение – към всяка мярка от СВОМР има разработени индикатори, които измерват постигнатото при изпълнението на проектите, както и такива за цялостно изпълнение на СВОМР, всички те ще бъдат обект на мониторинг.

Индикатори за резултат – измерват ефекта от проектите и от Стратегията върху заинтересованите страни, т.е. какви са получените предимства за бенефициентите, изразяващи се в промени в поведението, капацитета или начина на работа. Те могат да бъдат количествени и качествени. Например въвеждането на нова технология налага назначаване на квалифицирани специалисти, провеждането на курсове води до повишаване на квалификацията на обучаваните и т.н.

Бенефициентите ще вписват в проектните си предложения прогнозни стойности за изходните индикатори и на индикаторите за резултат, които конкретният проект си поставя за цел да постигне. Бенефициентите ще посочват в заявленията си източниците на информация, от които може да се провери степента на постигане на различните индикатори, като те трябва да са официални, измерими и доказуеми.

Основни средства за извършване на мониторинг от МИРГ са:

- о Мониторингова система
- о Доклади на бенефициентите
- о Посещения на място

Мониторингова система

Екипът на МИРГ ще създаде и поддържа електронна мониторингова система, целта на която е да отразява етапа на изпълнение и степента на постигане на резултатите. Чрез мониторинговата

система ще се анализира текущата дейност по реализацията на СВОМР, както и изпълнението на отделните проекти. Информацията ще се набавя от заявките за плащания на бенефициентите, от подаваните Доклади на бенефициентите за отчитане на изпълнението и от Докладите от посещенията на място.

Доклади на бенефициентите за отчитане на изпълнението

Изпълнението на проектите ще се отчита от бенефициентите при подаване на искания за междинни и окончателни плащания, които ще отразяват напредъка на проекта с оглед на заложените в него индикатори. Информацията от докладите на бенефициентите ще се въвежда в мониторинговата система.

Посещения на място

За всеки проект ще се осъществяват посещения на място. Те ще се провеждат по предварително изготвен график, но могат да се инициират и допълнително при необходимост. С тях се цели проследяване хода на изпълнение на проектите, степента на постигане на предвидените резултати в сравнение с планираните индикатори, проверка и одобряване на ефективността на разходите по проектите, финансирани чрез СВОМР.

Доклади за напредък:

Изпълнителният директор ще представя на УС на шестмесечие(след втората година от стартиране), доклад за отчитане изпълнението на СВОМР на базата на извършваните регулярно мониторинг и оценка. При проследяването на заложените индикатори МИРГ ще предлага интервенции там, където има разминавания, като ще търси и причините за съответните разминавания, за да разбере същността на проблемите и да работи за тяхното разрешаване.

Всяка година в срок до 15 февруари на следващата календарна година МИРГ изготвя и представя на УО на ПМДРА 2021-2027 годишен доклад за отчитане изпълнението на стратегията за ВОМР. Въз основа на получената в процеса на мониторинга и оценката информация, екипът на МИРГ ще изготвя годишна оценка, която е част от годишния доклад на МИРГ. Годишния доклад се изготвя въз основа на резултатите от текущото наблюдение и изготвената годишна оценка. Изпълнителният директор ще отговаря за организирането на необходимите дейности по изготвянето на годишните доклади и за тяхното финализиране и окомплектоване.

Оценка от външни експерти:

МИРГ предвижда провеждането на една междинна оценка за прилагането на стратегията през втората година от изпълнението на СВОМР и една окончателна оценка - в края на годината на приключване на СВОМР. Оценка ще бъдат възложени на външни експерти и ще обхващат оценка на степента на постигане на поставените цели, приоритети и резултати от прилагането на СВОМР, както и изпълнението на индикаторите за цялостно изпълнение на стратегията. За целта екипа на МИРГ ще организира осигуряването на външни експерти/одитори, които да извършват външните оценки.

ХІІ. Популяризиране на стратегията на МИРГ – дейности по видимост, прозрачност и комуникация (дейности за популяризиране, комуникационна стратегия, канали за комуникация и др.).

Цели на комуникационната стратегия:

1. Увеличаване на осведомеността за дейността на МИРГ и стратегията за ВОМР.
2. Насърчаване на участие и взаимодействие между заинтересованите страни.
3. Подкрепа на устойчивото развитие и защитата на рибарската територия.

Основни дейности за популяризиране на СВОМР чрез видимост, прозрачност и комуникация:

1. Организиране на участия в местни фестивали и събития:
 - Организиране на традиционни рибарски и гастрономически фестивали, където местните рибари могат да демонстрират своите продукти.
 - Участие в местни базари за популяризиране на местна продукция.
 2. Обучения и семинари:
 - Провеждане на обучения за местните общности относно устойчиви практики вкл. но не само в рибарството и аквакултурите.
 - Семинари за обмен на опит между местни рибарски общности и представители на други региони.
 3. Медийно отразяване и активна комуникация:
 - Публикации в местни медии относно инициативите, мерки, проекти и изпълнение на СВОМР на МИРГ.
 - Изграждане на активни профили в социални мрежи (Facebook, YouTube), чрез които да се достигне до по-широка аудитория.
- Поддържане и актуализиране на уебстраницата на МИРГ <https://www.mirg-prts.eu/>
4. Информационни материали:
 - Разработване на брошури, плакати и инфографики, вкл. дигитални, видеа и др., които да информират за предимствата на устойчивото рибарство и местния крайбрежен и морски туризъм.
 - Издаване на информационен бюлетин за актуални проекти, събития и инициативи.
 5. Участие в научни конференции , семинари и изложения:
 - Представяне на успешни проекти на конференции и изложения, свързани с рибарството и устойчивото развитие.

Канали за комуникация:

- Социални медии: Facebook, YouTube.
- Местни медии: Радио, телевизия и печатни издания.
- Интернет страницата на МИРГ: С обновяване на информация за текущи проекти, събития и новини.

- Email-маркетинг: Разпространение на информационни бюлетини до заинтересовани страни.

Участие на заинтересовани страни:

- Идентифициране на нови ключови партньори: Неправителствени организации, бизнес, публични организации и рибарски асоциации, както местни, така и европейски.
- Създаване на мрежи: Уплътняване на контактите между участниците в семинари и фестивали, за да се насърчи взаимната подкрепа и обмяна на добри практики.

Комуникационната стратегия на МИРГ Приморско-Царево не само ще популяризира устойчивото рибарство и аквакултури, но също така ще укрепи социалното включване и местната икономика чрез активно участие и ангажираност на всички заинтересовани страни. Планирането и

реализацията на конкретни дейности в съответствие с успешните практики от предходните години е ключът към дългосрочна устойчивост и развитие на рибарската територия.

ХІІІ. Съответствие на стратегията за ВОРМ с хоризонталните политики на ЕС по отношение на действията за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация (*подробно описание как избраните видове дейности ще допринесат за постигането на хоризонталните принципи на ЕС (заложи в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета), вкл. задължителна референция към действия за прилагане и изпълнение на Хартата на основните права и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на Съвета*)

Стратегията за ВОРМ в Приморско-Царево е съобразена с хоризонталните принципи на ЕС за равенство, приобщаване и недискриминация, заложи в член 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 и допълнително залегнали в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ), съгласно Решение 2010/48/ЕО. Това се постига чрез следните мерки, интегрирани в планираните дейности:

1. Равенство между половете:

- Интервенция 1. Дейности за развитие на синята икономика насърчава активно женското предприемачество в рибарския и аквакултурния сектор чрез предоставяне на достъп до финансиране и подкрепа за иновативни проекти, водени от жени. Целта е да се преодолее неравенството между половете и да се стимулира по-активно участие на жените в икономическия живот на региона.
- Интервенция 2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов има специфична насоченост към подобряване на условията на труд вкл. за жените в риболовния сектор.
- Интервенция 3. Дейности в обществена полза целят подкрепа за проекти, насърчаващи равнопоставеността и ангажираността на жените в общественния живот, включително чрез участие в дейности свързани с опазването на околната среда и морските ресурси.

2. Приобщаване на уязвими групи:

- Дейност 1 и 2: Всички дейности са насочени към подкрепа на микро, малки и средни предприятия (МСП), които често са по-уязвими от големите компании. Финансовата подкрепа е насочена именно към този сегмент.
- Интервенция 3. Дейности в обществена полза: Специфична насоченост към проекти, насочени към социално включване на уязвими групи – младежи, хора с увреждания, безработни и др. Това включва проекти за повишаване на квалификацията, подобряване на средата и за предоставяне на достъп до информация и ресурси.
- Интервенция 4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ: Изграждане на мрежи и партньорства вкл. с организации, които работят с уязвими групи, за да се осигури по-добра координация и по-ефективна помощ за тези групи.

3. Недискриминация:

- Всички дейности: Приложение на принципа на недискриминация е неразделна част от процеса на подбор и финансиране на проектите. Критериите за отбор на проекти са

разработени по начин, който избягва дискриминация на базата на пол, етнически произход, религия, увреждане или друго основание. Прозрачният процес и ясните критерии гарантират равноправно участие на всички заинтересовани страни.

4. Хората с увреждания:

- Интервенция 2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов включва допустими дейности за социална интеграция, насочени към включване на жени, млади хора и маргинализирани групи- това позволява финансиране на проекти за адаптацията на условията на труд за хората с увреждания в съответствие с КПХУ, гарантирайки равни възможности за заетост и достъп до работни места в рибарския сектор.
- Интервенция 3. Дейности в обществена полза включва допустими дейности за социална интеграция, насочени към включване на жени, млади хора и маргинализирани групи- това позволява финансиране на проекти, които подобряват достъпа до услуги и информация за хората с увреждания в региона.

5. Прилагане на Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ):

Всички дейности са разработени в съответствие с Хартата на основните права на ЕС, която гарантира равенство, недискриминация и приобщаване. В същото време, дейностите са съобразени с принципите на КПХУ, за да се осигури достъп до информация, ресурси, услуги и възможности за хората с увреждания.

Процесът на подбор и оценка:

Прозрачният и недискриминационен процес на подбор и оценка на проекти е ключов за гарантиране на равноправно участие и предотвратяване на дискриминация. МИРГ ще се стреми да осигури ясни критерии за подбор и ефикасен процес на вземане на решения, обръщайки специално внимание на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Чрез интегрирането на тези мерки, стратегията за ВОМР на МИРГ Приморско-Царево не просто се съобразява с хоризонталните политики на ЕС, но ги насърчава, създавайки по-устойчиво, справедливо и приобщаващо общество.

XIV. Допълняемост и съгласуваност на стратегията за ВОМР с местни и регионални планове за териториално развитие.

Стратегията за ВОМР на МИРГ Приморско-Царево е тясно свързана с местни и регионални планове за териториално развитие, вкл. Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за планиране от ниво 2, приета с РМС № 899 от 16.11.2022 г. Съгласуваността на стратегията с останалите планове за развитие осигурява синергия и ефективно използване на ресурсите.

Приоритетите на СВОМР на МИРГ Приморско-Царево и ИТИ ЮИР са тясно свързани, като дейностите от СВОМР пряко допринасят за постигането на целите на ИТИ:

П 1 (ИТИ): ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВА И ИНТЕЛИГЕНТНА ИКОНОМИКА НА ЮИР

Цел 1.1.2 (ИТИ): ЗАСИЛВАНЕ НА РАСТЕЖА И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА МСП <> СВОМР П1 (Иновативен и устойчив бизнес): Дейностите за стимулиране на предприемачеството и подкрепа на малки и средни предприятия (МСП), както и мерките за диверсификация на икономиката чрез интервенция 1 и 2, пряко допринасят за засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП. Инвестициите в иновативни бизнес модели, цифровизация и екологично съобразени технологии целят повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта.

Цел 1.1.3 (ИТИ): ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПЛАВЕН И ЕФЕКТИВЕН ИНДУСТРИАЛЕН ПРЕХОД <> СВОМР П1 (Иновативен и устойчив бизнес) и П3 (Опазване на околната среда): Инвестициите в опазване на местните екосистеми и биоразнообразието, екологично съобразени технологии, декарбонизация и кръгова икономика са в съответствие с целта за плавен и ефективен индустриален преход. Подкрепата за иновации и използването на странични продукти и вторични суровини подпомага ресурсната ефективност. Тези цели пряко или косвено са отразени във всички интервенции за финансиране от стратегията.

СЦ 1.2 (ИТИ): РАЗВИТИЕ НА СИНЯ ИКОНОМИКА <> СВОМР П1 (Иновативен и устойчив бизнес): Дейностите за развитие на синята икономика (рибарство, аквакултури, морски туризъм) са в пряка връзка със специфичната цел на ИТИ. Инвестициите в модернизация, иновации и устойчиви практики са насочени към растежа на синята икономика.

<>СВОМР П3 (Опазване на околната среда): Мерките за опазване на морската среда (чистота на водите, намаляване на емисиите) допринасят за устойчиво развитие на синята икономика.

П 2 (ИТИ): ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНОТО РАВНИЩЕ И КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ

Цел 2.1.1 (ИТИ): СТИМУЛИРАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИ В ОБРАЗОВАНИЕТО <> СВОМР П2 (Социална интеграция и повишаване качеството на живот): Дейностите за повишаване на квалификацията на местните хора са свързани с подобряване на образованието, предоставяне на обучения и повишаване на уменията за работа. Те са интегрирани в планираните интервенции за финансиране.

Цел 2.1.2 (ИТИ): ПОДОБРЯВАНЕ НА ВРЪЗКАТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И КВАЛИФИКАЦИЯТА С ПАЗАРА НА ТРУДА <> СВОМР П1 (Иновативен и устойчив бизнес): Подкрепата за иновации и развитие на нови бизнес модели ще създаде нови работни места, подобрявайки връзката между образованието и пазара на труда.

Цел 2.2.2 (ИТИ): СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ <> СВОМР П2 (Социална интеграция): Дейностите за социално включване на маргинализирани групи и подобряване на условията на живот са пряко свързани с подобряването на социалните услуги и социалното включване.

Цел 2.2.3 (ИТИ): ПОДОБРЯВАНЕ НА КУЛТУРНАТА И СПОРТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА <> СВОМР П2 (Социална интеграция): Дейностите за развитие на културния туризъм допринасят за подобряване на културната инфраструктура и предлагат допълнителни възможности за населението.

<> СВОМР П4 (Партньорства и сътрудничество): Сътрудничеството с местни организации ще подпомогне подобряването на културната инфраструктура.

СЦ 2.3 (ИТИ): ИЗГРАЖДАНЕ И/ИЛИ РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА <> СВОМР П2 (Социална интеграция): Инвестициите в дребна инфраструктура, свързана с рибарството и синята икономика, ще подобрят техническата инфраструктура.

<> СВОМР П3 (Опазване на околната среда): Мерки за управление на отпадъците ще подобрят екологичното състояние на региона.

СЦ 3.3 (ИТИ): РАЗВИТИЕ НА ТРАНСГРАНИЧНОТО И ТРАНСНАЦИОНАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО <> СВОМР П4 (Партньорства и сътрудничество): Дейностите за сътрудничество между местни и международни организации са в пряка връзка с тази специфична цел на ИТИ.

Като цяло, СВОМР е съобразена с приоритетите на ИТИ, като дейностите в нея допринасят за постигането на целите на ИТИ на регионално ниво. Това се постига чрез интегриран подход, фокусиран върху устойчиво икономическо развитие, социално включване и опазване на околната среда.

Стратегията за ВОМР в Приморско-Царево е съгласувана с Плана за развитие на община Приморско, като много от мерките от СВОМР пряко допринасят за изпълнението на приоритетите в плана, конкретно:

П 1 на ПИРО: Модернизация и развитие на техническата инфраструктура и опазване на околната среда:

Интервенция 1. Дейности за развитие на синята икономика на СВОМР допълва Мярка 1.4 от ПИРО Инвестиции в модернизирани на рибарските пристанища и брегоукрепителни съоръжения, която ще подобри инфраструктурата, докато мерките за устойчив бизнес и развитие на синята икономика ще допринесат за подобряване на конкурентоспособността на сектор РиА и за опазване околната среда. Инвестициите в екологично съобразени технологии също допринасят за този приоритет.

Интервенция 3. Дейности в обществена полза от СВОМР допълва Мярка 1.3 от ПИРО Проекти за благоустрояване на публични пространства и терени за отдих – те ще доведат до подобрене на инфраструктурата и ще създадат по-привлекателна среда за живот. Проекти за опазване на околната среда (Мярка 1.6 от Плана) ще допринесат за опазването на биоразнообразието и екосистемите.

П 2: Икономически просперитет чрез оползотворяване на местния потенциал:

Интервенция 1. Дейности за развитие на синята икономика на СВОМР допълва Мярка 2.2, 2.3 и 2.4 от ПИРО Стимулиране на предприемачеството и развитието на икономически дейности в МСП, за оползотворяване на продукцията от сектор рибарство и аквакултури вкл. преработка на риба и стимулиране на кръговата икономика -това ще увеличи икономическата активност и ще създаде работни места. Инвестициите ще увеличат добавената стойност и ще диверсифицират местната икономика.

Интервенция 3. Дейности в обществена полза от СВОМР допълва Мярка 4.3 и Мярка 4.4 от ПИРО за подкрепата за развитие на туризма чрез инвестиции в нови туристически обекти и културни събития ще увеличи туризма и ще стимулира икономиката.

П 3: Осигуряване на равен достъп до качествено образование, здравеопазване и социални услуги:

Интервенция 2. Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на представители от дребномащабния крайбрежен риболов от СВОМР допълва Мярка 3.2 от ПИРО Подобряване на здравното обслужване, социалните дейности и свързаната инфраструктура като конкретно таргетира подобряване на условията на труд за рибарите, които ще доведат до по-безопасна и по-здравословна работна среда.

Интервенция 3. от СВОМР допълва Мярка 3.2 и Мярка 3.3 от Плана -Проекти за социална интеграция и включване на уязвими групи - те ще доведат до подобряване на социалните услуги и ще осигурят по-равен достъп до тях.

П 4: Устойчиво развитие на туризма и културните дейности:

Интервенция 1. на СВОМР допълва Мярка 4.3 Създаване на нови туристически обекти, услуги и дейности от ПИРО. Инвестициите в устойчиви риболовни практики ще запазят екосистемите и ще поддържат привлекателността на региона за екотуризъм. Развитието на риболовния и крайбрежен туризъм ще стимулира запазването на заетостта на територията.

Интервенция 3. от СВОМР допълва Мярка 4.4 Развитие и поддържане на културни събития от ПИРО като СВОМР ще стимулира културния туризъм, свързан конкретно с рибарския поминък.

П 5: Добро управление съвместно със заинтересованите страни и гражданите:

Интервенции 3. от СВОМР и 4. Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ допълват Мярка 5.1 и Мярка 5.2 от Плана, които целят развитие на административния капацитет и обмен на добри практики като СВОМР таргетира конкретно повишаване на капацитета в областта на синята икономика. Партньорствата с местните общности ще осигурят активното им участие в процеса на вземане на решения, свързани с устойчиво управление на синия сектор.

Дейностите от СВОМР са проектирани да допринасят за приоритетите на ПИРО Царево по следния начин:

П 1: Развитие на интелигентна и динамична икономика:

Интервенция 1. От СВОМР включва мерки за стимулиране на МСП което е в синергия и допълва Мярка 1.1, 1.3 и 1.4 от ПИРО за стимулиране предприемачеството, синята икономика и създаването на нови МСП в общината като осигурява конкретна възможност за финансиране на инвестициите. ПИРО цели конкретно стимулиране създаването на нови предприятия с предмет на дейност производството на малки рибарски лодки и/или луксозни бързи лодки за местния и европейския пазар, производството и ремонт на плавателни съдове, сърфове, бодиборд, скимборд и др.; преработката на морски дарове и аквакултури; пристанищни дейности, както и прилагане на мерки за изграждане на предприемачески потенциал. Те са в пряка връзка с целта за диверсификация на икономиката и създаване на нови работни места в целите на СВОМР. Инвестициите в иновации и технологии също са насочени към дигитализация на местните бизнеси.

Интервенции 1. и 2. От СВОМР допълват Мярка 1.2 от ПИРО за подобряването на работните условия, която цели да привлече както местни, така и чуждестранни инвестиции и ще допринесе за по-висока конкурентоспособност на местния бизнес.

Интервенция 3 Дейности в обществена полза: Проектите за развитие на екотуризма и културния туризъм ще стимулират икономиката и ще допринесат за по-балансирано развитие на територията като също допринасят за постигане на Приоритет 1 на ПИРО.

П 2: Устойчива техническа инфраструктура:

Интервенции 1. и 3. От СВОМР допълват Мярка 2.10 от ПИРО за инвестициите в модернизиране на пристанищните съоръжения са от ключово значение за подобрене на инфраструктурата, свързана с рибарството.

Интервенция 3 Дейности в обществена полза позволяват финансиране на инвестиции за постигане на приоритета и мярка 2.6, 2.7, 2.8, 2.9 и 2.10 от ПИРО във връзка с проектите за интеграция на маргинализирани общности, развитие на културната инфраструктура, стимулиране на културно-историческите индустрии и иновации, развитие на водните спортове и най-вече за развитие на пристанищна и рибарска инфраструктура на територията на общината.

П 3: Интегрирано екологично развитие:

Интервенции 1. и 3. От СВОМР стимулират устойчивите риболовни практики, което е в синхрон с приоритета за опазване на околната среда и биоразнообразието и Мярка 3.1 от ПИРО -това ще допринесе за подобряване екологичното състояние на Черноморието.

Интервенция 2 включва инвестиции в екологично оборудване за риболовните кораби, което цели да намали замърсяването и ще подпомогнат еко-съобразно развитие на територията.

Интервенция 3 (Дейности в обществена полза) допринасят за постигане на Мярка 3.2 от ПИРО като предоставят конкретно възможност за финансиране на проекти за повишаване на екологичната култура и осведомеността на гражданите, което също ще допринесе за опазването на околната среда.

П 4: Териториално сближаване:

Интервенция 4 (Дейности за синергия и сътрудничество на МИРГ) е в синергия с Мярка 4.2 от ПИРО за подкрепа за трансгранично сътрудничество като СВОМР ще финансира конкретно дейности свързани със синята икономика на територията, което ще допринесе за териториално сближаване и ще подобри обмена на добри практики и иновации.

Приоритет 5: Административен капацитет:

Интервенция 4 допълва Мярка 5.2 от ПИРО Подобряването на капацитета на общинската администрация, което е ключово за ефективно управление. Сътрудничеството с други организации ще спомогне за подобряване на административните процеси и в двете общини, част от МИРГ.

Чрез обединените усилия на местните власти, неправителствения сектор и представители на бизнеса, стратегията за ВОМР на МИРГ Приморско-Царево не само допринася за устойчивото развитие на рибарската територия, но също така се синхронизира с ключовите местни и регионални планове за развитие. Резултатът от това е стратегическо сътрудничество, което гарантира дългосрочното успех на интегрираните действия за социално и икономическо благосъстояние на местната общност. Логичното свързване на сектор Р и А с останалите икономически сектори на територията вкл. туризма, е основна точка на стратегията. Тази интеграция е в унисон с целите на регионалните планове, които акцентират на устойчивото развитие и подобряване на качеството на живот в общините.

На територията на двете общини няма одобрена СВОМР на МИГ, но и двете общи имат подготвени стратегии и МИГ с които ще кандидатстват за одобрение. В стратегиите на МИГ има заложили интервенции за подобряване на публична инфраструктура и мерки за разнообразяване на бизнеса извън земеделието, които не допускат финансиране на дейности свързани с рибарството и аквакултурите и изграждането на рибарска инфраструктура, което е демаркационната линия. Същевременно ще се правят проверки за липса на двойно финансиране на един и същ кандидат за сходни дейности същевременно е МИГ и МИРГ, които проверки ще възпрепятстват възможността за полочване на двойно финансиране. В процеса на оценка ще се проверява всяко едно проектно предложение за липса на двойно финансиране.

i Сектори, които са включени в „устойчивата синя икономика“:

- Аквакултури: отглеждането на риба, миди и водни растения в морето или във вътрешните води
- Риболов (дълбоководен риболов/риболов с парагади),
- Възобновяема енергия (син въглерод): производство на чисто електричество от офшорна вятърна енергия, биогорива, градиенти на соленост, вълни и приливи и др.
- Пристанищна дейност
- Дейности за опазване на морските екосистеми (с постоянен характер)
- Морска биотехнология, изследвания и развитие (с постоянен характер)
- Биопроспекция: систематично и организирано търсене на полезни продукти, получени от биоресурси, включително растения, микроорганизми, животни и т.н., които могат да бъдат доразвити за комерсиализация и общи ползи за обществото
- Морски превоз
- Туризм (крайбрежен, морски туризм)